

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2-40 "

Nr. de Duminecă
pe un an . 5 Cor.
Pentru România și
America . . 10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Dez. Perencz-nica 23.
INSERTIUNILE
se primesc în adm. in-
trafic.
Mulțumite publice și Loc de-
schis costă fiecare p. 20 Bl.
Manuscripte nu se în-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Pacea dela Dej.

De Vasile Goldiș.

La serbările Astrei dela Dej ungurii din partea locului au manifestat oarecare pre-venire față cu românii adunați la serbările lor culturale. Li-au oferit găzduire și au luat parte la ședințele congresului cultural, la manifestațiile noastre artistice, au aplaudat prestațiunile artiștilor și diletanților noștri. Se zice, că s'a cântat Deșteaptă-te române, că pe costumele damelor se vedeau culorile noastre românești și că nici jandarmi nu erau, cari să le smulgă, nici ungurii ceialalți nu s'au scandalizat, cel puțin nu arătau, că ar fi scandalizați.

La toate serbările au luat parte, în frunte cu prefectul, aproape toți funcționarii de prefectură și cei orășanești. La banchet prefectul a rostit un discurs plin de asigurări pacifice, de stimă, de iubire chiar pentru noi și pentru cultura noastră.

Din știrile acestea, de altfel cam exagerate și referitoare la întâmplări mai mult de caracter local, decât obștesc, oficiosul german al guvernului, »Pester Lloyd«, în numărul său din 22 Septembrie a împletit un prim articol de netăgăduită senzație. Se bucură organul german de această apropiere între unguri și români și constată cu multă putere stulară nesuccesul procedurilor vol-nicoase de până aci față de naționalități, în deosebi față de români. Recunoaște și imposibilitatea și zădărnicia maghiarizării cu forța, și aducând elogiul inițiativei de împăciuire a contelui Tizza, nădăjduiește în izbutirea acestei patriotice încercări.

Pentru cei, cari au pătruns într-o măsură oarecare jocul țelilor, printre cari se țese viața actuală a statului-ungar, prim articolul, evident inspirat, din »Pester Lloyd« nu a fost o surpriză, ci un argument mai mult pentru confirmarea adevărului, că chestiunea națională din Ungaria a ajuns să fie una dintre problemele mari ale statului, a cărei rezolvire se impune nu numai prin interesele proprii de progres intern ale monarhiei, ci chiar și prin considerațiuni, cari ating complexul acțiunilor îndreptate spre dirijarea politicii internaționale din partea imperiului habsburgic.

Impunându ni-se politicește datoria de a ne fixa punctul nostru de vedere în noua situație, creiată în parte, fără îndoială, și prin energiile politice ale poporului românesc, mistuite în năzuințele lui pentru păstrarea și dezvoltarea individualității sale etnice-naționale, trebuie să avem înainte de toate sinceritatea a ne mărturisi bucuria, că evoluția politică a monarhiei habsburgice se apropie în mod evident de acea fază a dezvoltării, peste care, fără rezolvirea mulțumitoare a chestiunii naționale din Ungaria, nu se va putea trece la o nouă treaptă de viitor progres.

Această bucurie însă trebuie să fie temperată prin anevoința firească a rezolvirii unei probleme de gravitatea chestiunii naționale nemaghiare din statul-ungar. Dificultatea aceasta rezidă pe deoparte în dispoziția sufletească a indivizilor și claselor, a căror interese de afirmare deosebită în raporturile vieții de stat, se află în aparentă contrarietate cu rezultatele inevitabile ale unei soluții sănătoase și durabile a chestiunii naționale, pe de altă parte în graba ușor expl. cabilă a multor indivizi de o oarecare situație obștească în sânul națiunii române, cari, impacienți, își dau aparența altruismului național întrecându-se a trage pentru sine consecințele favorabile ale situației schimbate.

Ținând seamă de importanța politică a celor dintâi, factorii chemați a concretiza soluția problemei naționale își dau fatigioase năzuinți de a limita în cadre cât mai înguste cuprinsul schimbărilor reclamate de această soluție, iar cei din urmă au rostul să procure aparențele unei mulțumiri generale a națiunii române cu timidul și anemicul proiect de rezolvire a chestiunii.

Pentru cei cari privesc sbuciumările omenești din perspectivă istorică, situațiunea aceasta este numai o fază trecătoare în mersul evolutiv al statului-ungar și indică numai apropierea inevitabilă a necesității de a afla chipul unei soluții a chestiunii naționale cu condiții dănuitoare. Și dacă față de situațiile politice, a căror formație în partea cea mai mare este rezultatul puterilor sociale supuse legilor eterne ale firii și numai în disparență măsură se determină prin acțiunile conștiințe ale indivizilor singuratici, critica peste tot are vre-un rost, apoi pe cei dintâi îi acuzăm de neînțelegerea adevărului, că nimic nu este mai primejdios intereselor unui individ ori unor clase, decât a se pune zăgaz evoluției firești a raporturilor sociale în situațiuni date, iar celor din urmă trebuie să le spunem, că prin apetitul lor prea demascat zăbovesc clarificarea situațiunii în condiții favorabile neamului, din care și dânsii fac parte.

Nu este însă omul peste vreme, ci vremile sânt peste bietul om. Rezolvirea problemei naționale în statul ungar a devenit o necesitate istorică, ea trebuie să se facă fie cu conlucrarea factorilor actuali în conducerea politică a statului, fie în contra lor.

Nu este această soluție atârnată de la voința singuraticilor indivizi, fie ei cât de sus puși, nici nu se va putea face prin câteva trăsături de condei, prin declarațiuni frumos răsunătoare la masa verde, ori la cea albă, prin găzduirea și ospătarea românilor adunați la congresele lor culturale, ci numai prin așezarea ființei naționale a popoarelor nemaghiare din Ungaria pe temelii bine îngrădite în contra tuturor primejdiilor viitoare.

Rezolvirea problemei naționale în statul ungar nu este reclamată de bunăvoința unor politicieni conducători ai statului, ci se impune prin interesele mai înalte ale monarhiei. Din acest adevăr rezultă pe deoparte faptul, că nu dorințele unor politicieni, fie ei cât de puternici, vor fi decizătoare pentru modul de rezolvire al acestei probleme, pe de altă parte tot în temeiul acestui adevăr trebuie să concludem, că rezolvirea problemei naționale nu se poate face cu vătămarea intereselor adevărate ale monarhiei. Concluzia aceasta din urmă nu va să zică vre-o atingere a justelor postulate politice ale națiunilor nemaghiare din Ungaria, ci tocmai din contră ea înseamnă împlinirea sinceră și fără nici o rezervă a acelor, deoarece însăși necesitatea rezolvirii problemei naționale isvorește din impunerea și acceptarea adevărului incontestabil, că așezarea vieții tuturor popoarelor din monarhie pe temelii naționale cât mai largi este cel mai bogat izvor de progres și putere pentru imperiu.

Înțelegând perfect principiul evoluției în formațiile sociale și politice, acceptăm ca adevărată constatarea, că rezolvirea problemei naționale nu se va putea efectua într-o dată, că în situațiunea actuală lipsesc chiar condițiunile indispensabile pentru întregul complex de alcătuiri reclamate prin rezolvirea deplină și definitivă a chestiunii. Trebuie să accentuăm însă cu toată tăria din capul locului, că orice încercări s'ar face, orice ademeniri s'ar pune în practică, începutul începuturilor și condiția sine qua non a oricărei experimentări de rezolvire este recunoașterea sinceră și fără nici o rezervă a îndreptățirii popoarelor nemaghiare la validitatea lor politică în cadrele statului în raport cu însemnătatea lor numerică și valoarea lor culturală, cu susținerea neștirbită a integrității teritoriale și suveranității politice a statului.

Ne înveselește faptul, că oficiosul german al guvernului actual recunoaște îndreptățirea noastră la cultura națională, dar va înțelege ori-și-cine, că acestei recunoașteri, în chip logic, trebuie să-i urmeze numai decât constatarea necesității garanțiilor neînșelătoare pentru asigurarea acestei culturi și acestea garanții nimic nu le poate da în lumea aceasta, fără numai validitatea politică în măsură convenită a poporului, care este îndreptățit la această cultură. Ar fi o insultă la adresa maturității politice a poporului român, dacă i-s'ar insinua divină naivitate a crede, că apărarea culturii sale naționale și a individualității sale etnice o poate lăsa liniștit în paza unor factori străini de această cultură și străini de această individualitate.

La lumina convingerilor noastre aci expuse concesiunea culturii naționale, accentuată cu atâta rafinare prin oficiosul german al guvernului fără admiterea validității politice a poporului românesc, se învederează ca o simplă sofistărie menită a seduce străinătatea și cercurile hotăritoare

asupra destinelor imperiului habsburgic, lăsând a se produce despre actualul guvern ungar credința, că are serioase intenții pentru rezolvirea problemei naționale. Tot atunci însă, pentru liniștirea șovinismului maghiar, popularizează convingerea, că în acest chip blând mai ușor se va ajunge la contopirea tuturor popoarelor în națiunea unitară maghiară, despre care visa Eötvös, Deák și Andrassy tatăl.

Am înțeles cuvintele și am ținut să fixăm punctul nostru de vedere în chestiune. Iar încât privește momentul psihologic potrivit, în care sămânța păcii poate fi sămănată cu nădejdi de rodire, avem credința, că zilele dela Dej nici de cum nu oferiau acest moment psihologic potrivit, când nu prea departe dela Dej, jandarmii smulgeau de pe îmbrăcămintea fetelor române culorile noastre românești și împușcau ca pe niște câni feciorii români, iar temnițele statului sânt încă tot pline de martiri.

Terorizarea opiniei publice. Intr'unul din numerele sale din urmă, organul mitropoliei din Sibiu publicase, la loc de frunte, o scrisoare anonimă în care se spunea că mulți, foarte mulți aprobă atitudinea tovărășiei Mangra—Slavici—Brote, dar nu îndrăznesc să se declare, fiindcă opinia publică e terorizată.

Scrisorile anonime și insinuațiile ridicole că majoritatea aprobă dezertarea, e cea mai nouă armă a dezertorilor noștri. Aruncă pretutindeni sămânța bănuielii, vorbesc în mod tainic despre »prieteni« cari îi aprobă, fără să îndrăznesc însă să declare cine sânt acești prieteni. Iar când sânt somați să dea seamă de calomniile tac.

Scrisoarea de mai jos e o nouă dovadă a acestui campanii de calomniare.

București, 9/22 Sept. 1910.

Domnule redactor,

Mi-se atrage atențiunea, că ziarul »Grossoesterreich« din Viena mă numără și pe mine, alături cu dnii I. Slavici și E. Brote, între aderenții de peste fruntariile Ungariei ai părintelui V. Mangra. Nu mă miră că »Grossoesterreich« publică

acest lucru, știind că inspiratorul său în chestiuni românești este un domn, care și cu alte ocazii a manifestat curioasa plăcere de a-mi atribui gânduri pe cari nu le-am avut și fapte pe cari nu le-am săvârșit.

In interesul adevărului însă, și pentru dumerirea amicilor de acasă, cari nu m'au uitat încă, vă rog să dați publicității următoarea mea declarație:

Imprejurările mă țin, de ani de zile, departe de viața politică de dincolo și de dincoace de munți. N'am avut deci nici un amestec la metamorfozarea părintelui Mangra și a dlor Slavici și Brote. Iar pentru acela pe cari îi interesează părerea mea în această chestiune, declar că deplâng și condamn răstăcirea dlor, fiind perfect convins de inutilitatea și zădărnicia întreprinderii de a împăca pe Români cu actualii guvernanți ai Ungariei.

Primiți, vă rog, domnule redactor, asigurarea distinselor mele stime. Septimiu Aibini.

Tisza și naționalitățile. În numărul nostru de Joi adusesem știrea că contele Tisza s'ar fi declarat învoit să recunoască partidul naționalităților în mod provizoriu, dar numai pentru a-i da prilej de-a declara disolvarea sa.

»Pester Lloyd« de astăzi confirmă exactitatea informațiilor noastre. Contele Tisza e învoit să ne împlinască toate cererile dacă nu cerem nimic.

Oare nu e și atât prea mult pentru siguranța statului ungar?

Din Croația. Ziarul »Pester Lloyd« află că membrii coaliției sâbo-croate se leagă între olaltă pe cuvânt de onoare că, după alegeri, n'au să părăsească partidul din care fac parte. Prin urmare sânt foarte puține șansele banului Dr. Tomassich de-a forma partid nou, mai cu seamă că n'a reușit să spargă coaliția. Imprejurarea aceasta o relevă organele coaliției cu multă bucurie, constatând de pe acum înfrângerea guvernului.

În fața situației banul amenință că va disolva și camera viitoare, sau va ajuta-o. În cazul din urmă se vor porni noi tratative cu coaliția, dar ele vor ajunge mai cu greu la vre-un rezultat mulțumitor pentru ban, ca tratativele de până acum.

prin ținuturi roditoare, presărate cu castele, ai căror pereți văruții alb sclipesc până departe. Ce păcat că sânt ale altora. Dela Cluj până la Dej am putut număra cel puțin 10 castele boierești, stăpânite încă de odraslele vechilor familii de groți bogați odinioară, dintre cari mulți azi-măne vor fi siliți a se mulțumi cu titlul pompos și o slujbuiță modestă la comitat.

Vechea aristocrație ungurească din Ardeal dispare încetul cu încetul din vîna proprie...

Dejul de vre-o 28 de ani nu va mai fi văzut atîta lume românească între zidurile ei, din 872, când Asociația își mai ținuse aici o adunare generală. Ori unde îți întorci ochii, nu zărești decât fețe românești. Mai ales foarte mulți preoți, aproape toți cu familie.

Numai despre mișcări și gesturi știu că sânt români și cel mult ți-se mai pare că i-ai văzut așeză la »Seara de cunoștință«. Numele nu li știu și poate nu l'vei ști nici a doua zi, căci la »Seara de cunoștință« nu faci cunoștința nimănui.

Cel mult faci cunoștință cu aroganța birtașului strein, cu mutrele sperlate ale chelnerilor cari nu știu românește și trebuie să se viască o clien-

Organul andrassyist despre serbările dela Dej. În numărul său de Sâmbătă organul lui luiu Andrassy, »Magyar Hirlap«, se ocupă și el la loc de frunte de »prefectul la ședința Astrei«. Autorul articolului spune că lucrul acesta este nou și interesant, »dar împrejurarea că în Dej au fost chemate autoritățile ungurești la serbarea limbei și culturii românești în tot cazul tradează că, pentru ziua aceea, la Dej nu s'a plănuț ținerea unei ședințe adevărat tipice de a Astrei«. Adevărat că politica este exclusă dela Asociație, dar direcția acestei instituții o caracterizează faptul că »sufletul ei este Octavian Goga, strălucitul poet și publicist român«, care a îngropat pe moderatul Slavici »prin ziarul războiniciei direcții extremiste«. În ședințele, la cari ar putea lua parte chiar și procurorul, se vorbește de școli și de burse, dar »în jurul lor se coc idealurile apostolilor dela Arad, Sibiu, Orăștie și Blaj.

»Iar dacă ajung, după aceea, să stea într'un sat față în față jandarmul cu câteva sute de țărani va'ahi pacinici, dacă apar în presa germană, franceză și engleză articole cari calomnisă națiunea ungurească, dacă Românii boicotează, comitate întregi, tot ce e unguresc și pe toți cari au votat cu Ungurii, antecedentele acestora le am căuta de gazba în procesele verbale ale ședințelor și adunărilor generale ale Astrei, căci acestea spun de popi și de dascăli, de școli, de coruri și de burse...

Iată ce cred Ungurii, în inima lor, despre noi și despre strădanile noastre culturale. Ne bănuiesc intențiile, ne atribuie gânduri nemărturisite, ne jienesc cu presupunerii despre scopuri pe cari n'am îndrăzni să le propovăduim pe față. Ei n'au țara morală de a crede adevărul, când este vorba de noi. Chiar când sânt de față și urmăresc cu atenție dezbaterile noastre gândesc despre noi altceva decât ceea ce spun. Pentru aceea va fi, între noi și ei, vecinicul perete despărțitor al lipsei lor de sinceritate.

Acesta este învățământul pe care-l putem scoate din articolul lui »Magyar Hirlap«. Cât pentru calomniile despre politica Asociației și agitațiile cari se pun la cale când cu adunările ei, — cine să asigure într'una pe Toma necredinciosul că: »Eu sânt cu adevărat, Tomo...?«

telă care nu știe ungurește sau ar avea dreptul să nu știe; cel mult cunoști cum se pot urca prețurile mâncărilor și se poate reduce cantitatea lor... Cu toate aceste poți să strângi, a doua zi, mâna oricui... »Ne cunoaștem dela Seara de cunoștință. — A, da, îmi aduc aminte...« Nu l'ai văzut, nu te-a văzut niciodată, poate nici unul n'ați fost la »Seara de cunoștință«, unde nu poți face cunoștință cu nimeni.

Adică nu... Poți face cunoștința celor ce nu sânt de față. Poți să cunoști dragostea și respectul ce-l poartă poporul românesc de pretutindeni față de adevărații săi conducători.

Auziam mereu întrebându-se unii pe alții: »Care e Maniu? Care e Mihu?... Se svonise că vor veni amândoi la Dej și lumea era dornică să-i vază pe bărbații în cari se concentrează azi toată dragostea și încrederea poporului român...

Ședințele au decurs, ca de obicei, în cea mai perfectă liniște și ordine, fără incidente nepăcute, fără emoții zguduitoare. Se știa înainte ce are să se întâmple și cum are să se întâmple. O clipă numai s'a încălzit auditorul: când s'a proclamat alegerea ca membru onorific alui Vasile

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

„Astra“ la Dej.

— Impresii. —

În fond, impresiile ce-ți rămân dela adunările generale ale Asociației noastre sânt aceleași, pentru că aceleași sânt »evenimentele« cari le provocă: primire călduroasă la gară, ședințe festive, banchet, teatru, concert și bal... Și, astfel, ne întorcem întotdeauna cu »bune impresii«. Dacă vom analiza însă aceste impresii în ce privește »bunătatea« lor, vom descoperi o scară de gradăție în sus și în jos...

Fără îndoielă, oaspeții cari am petrecut Duminică și Luni în Dej au venit de acolo cu cele mai bune impresii, cum ne-am întors cu cele mai bune impresii anul trecut dela Sibiu și înainte de acea dela Șimleu și Bistrița. Alți oameni, alți ținuturi distrează și plac. N'ajungi să te plictisești atât de cu iuțală se succed impresiile.

Numai drumul e lung și obositor în aceste centre românești. Și la Bistrița, și la Șimleu, și la Dej. Mai ales însă la Dej. Dar e frumos. Trece

Fabrică de parchete,

Cluj—Kolozsvár.

Fabrichează orice parchete din sterjar și carpen pe fond de asfalt.

Lucrări de cherestrea în orice mărime, în lemn de stejar, carpen și brad.

Primește prelucrarea completă a dusumelelor.

Un proces firesc.

— Părerii libere. —

Articolul, apărut în ziarul acesta, sub titlul »Nevoia unei grupări«, a avut darul de a primi un răspuns. Este un semn bun acesta și desigur nu pentru autorul articolului, ci pentru însăși presa noastră. Căci iată un caz, când presa ridică o idee și dată la iveală, o examinează și o discută, — împotriva răului obiceiului dela noi, de a rămâne indiferent și a lăsa nerelevat tot ce se introduce ca material nou de discuție în materie politică.

Cum un ziar, ce se respectă, nu este un simplu soliloc și menirea lui de căpetenie este tocmai de-a întâmpina contra-opinii și de a deștepta răsunete largi în tabăra cititorilor, este natural că ori ce discuțiune trebuie să ne bucure. Orice discuțiune discutată înseamnă că ea există și că trebuie menținută la ordinea zilei, până la soluțiunea ei.

De aceea ne-ar conveni și mai mult, dacă am vedea, că și alte organe, afară de noi și de »Gazeta« — căci »Gazeta« este ziarul cu răspunsul adresat nouă — ar binevoi să contribuie, cu luminile lor, la problema ce se desfășură. Firește, »Lupta« nu contează!

Înainte de toate, ce am voit noi cu articolul, în care arătam necesitatea unei grupări nouă politice, compusă mai ales din elementele generației mai tinere?

Am voit să ne fixăm odată mai cu dinadinsul privirea asupra noastră înșine și să ne convingem, că dacă succesele politice întârzie, dacă lupta noastră politică nu se poate lăuda cu mișcări de mai mare energie, vina în mare parte o purtăm noi. Și de ce anume? Pentru-că nu există nici o organizație pozitivă și tot caracterul ființei noastre ca partid este hibrid și nelămurit. Și am mai atribuit vina încetinelii și a târăgărilor în viața noastră politică

și faptului, că mai mulți dintre cei rămași, ca reprezentanți oficiali ai neamului, ș'au dat tot ce au putut și că o sforțare supraomenească nu le putem cere.

Lucrurile aceste sânt foarte clare și nici un om de bună-credință n'are să poată să le conteste. Mai zilele trecute a apărut în organul »Gross-Oesterreich« din Viena un articol inimos despre situația Românilor în Ungaria și autorul aceluși articol pare-că s'a făcut interpretul celei mai juste situații, spunând și el, că dacă chestiunea românească nu progresează, vina o poartă numai lipsa de organizare și lipsa de conducători abili, care să cultive cu stăruință legăturile cu poporul.

Constatările aceste fiind fapte certe, ni se pare foarte firesc, că aceste două datorințe, de a ne consolida pe de-o parte, iar pe de alta de a ne face convenita selecțiune între conducători, trebuie să ne preocupe mai pe sus de toate. Și mărturisim că ne-a mirat bănuiala, cu care un domn dela »Gazeta Transilvaniei« ne primește păreri emise. D-sa simte în rândurile noastre câteva tendințe de usurpare în privirea elementelor încărunțite în merite politice și contestă cu hotărâre generației mai nouă calitățile de conducere. Iar asupra acestora să ni se dea voie a servi câte-va lămuriri.

Nouă ni se pare hotărât că dreptatea este pe partea noastră și putem aduce și pentru un caz și pentru celalalt pilde trebucioase.

Cât privește mai întâi elementele uzate, sau slăbite, eu cred că nu e nevoie să facem chestiuni de amor propriu și nici să nu-și închipuim ceva că am voi să ridicăm o prăpastie între o generație și alta. Este însă o lege firească și aceasta ne învață, că artistul îmbătrânit să-și întrerupă cariera pe punctul de culminațiune, dacă nu voiește să termine în vremea sa de decadență. Dacă transfugii noștri, un preot, un literat și un ziarist, toți luptători pe vremuri și cu toți slăbiți și îmbătrâniți as-

tăzi, se retrăgeau la timp din politică, pe când judecata lor era mai viguroasă, n'aveau să se expună la spectacolul de astăzi vrednic de milă. Dacă multele noastre prezidenții ar cădea în mâni mai armate și nu s'ar transmite, ca titluri de respect pentru vârstă, din venerabil în venerabil, s'ar introduce cu fiecare nouă personalitate un nou curent de gândire.

În America prezidenții se schimbă în fiecare an și credem că nici partidul nostru nu este o organizație pe viață, cu bătrâni inamovibili în frunte și cu funcțiuni oficiale în permanență. Recunoaștem experiența lor și istoricii politicii noastre le vor da locul ce li-se cuvine, dar câtă vreme rezultatele activității multora ne impun rezerve și neîncredere, de ce nu le-am exprima.

Și pe cât de adevărat este, că prin forțele aceste, așa zicând consacrate, dar foarte anevoie de urnit și foarte greu de dus în spate, nu ne putem salva situația de astăzi, pe atât este de sigur, că în tânăra generație avem elemente suficiente, pentru-ca să le iai locul cu demnitate. În privința aceasta contraopinionul meu dela »Gazeta« să mă creadă, că-mi dau seama de cele afirmate.

Nu voi asemăna tinăra generație de azi cu cea dela 1848, fără îndoială. Epoca patriștiștii s'a remarcat prin bărbați geniali, la noi ca și în România, iar spiritul timpului de atunci a dat și mai mare avânt faptelor lor. În schimb însă generația tinăra de azi rezistă la ori-ce comparație, cu ceea ce ne-a precedat. Căutăm o personalitate mare în politica românească pe timpul pasivității, sau ceva mai înainte. Ne gândim la toți câți se sbăteau în jurul lui Barițiu. Acei pușini »tribuniști« și tribuni, cari au falfăit steagul românesc, sânt astăzi pe brânci în fața guvernului. Unde sânt aicea pildele, cari sânt strașnicele învățăminte, pe cari să le luăm din activitatea acestora, cum ne recomandă ocazionalul colaborator al »Gazetei«!

În schimb, da, reclamăm dreptul de a aduna și trimite în foc elemente nouă și

Stroescu și când simpaticul președinte Andrei Bărganu și a sfârșit cuvântul de deschidere. Încolo nici o schimbare... toate ca la Sibiu, Șimleu, Bistrița.

Adică nu. O schimbare totuș s'a introdus. Dl Dr. Valeriu Braniște, ales în comisia pentru examinarea raportului general, n'a fost și de data aceasta raportorul comisiei cum a fost de un lung șir de ani... și la Sibiu, și la Șimleu, și la Bistrița și în multe alte locuri...

Și clădirea frumoasă a Asociației din Sibiu nu s'a surpat — deși discursul raportorului din ast an a ținut numai o jumătate de oră.

M'aș fi mirat mult dacă »Impănații« ar fi lipsit cu acest prilej. Mărturisesc, însă, spre cinstea administrației, că au fost de-o discreție laudabilă și se ținau întotdeauna în depărtări respectabile. La gară într'un ungher, în oraș în colțuri de strade depărtate, — de-abia li vedeai.

Tot atât de bine puteau să rămână însă și în cazarmă sau să se preumbe prin stradele deșărtate de lume, păzind casele, ca să nu intre în ele și nechiemații. Și au intrat și nechiemații.

În casa în care era găzduit un preot sătmărean cu familia sa au intrat, pe vremea balului, niște necunoscuți și au furat tot ce au găsit. Și s'a nimerit de-au furat din dulap toate hainele

fetei dlui părinte, lăsându-l numai o haină albăstră... Vor fi văzut o hoști cu o zi înainte și, încântați de ea, li vor fi lăsat această haină simplă care-i venia atât de bine!...

Sveltă, subțirică, în colțul buzelor cu un zîmbet înșelător ca vânturile de primăvară, în ochi seninătatea nopților de vară, era par'că un chip coborât din pânzele lui Origorescu — fata popii din Iojip.

Mamele, de astădată, pot fi mulțămite cu adunarea din Dej. S'au făcut trei logodne, dintre cari una a fost anunțată și sebată încă la Dej, și altele trei sânt pe cale a se face (fără cele cari vor mai urma). Mulți și multe vor blagoslovi »maica« Asociația, dar eu cred că fetele cari au venit la Dej și-ar fi găsit logodnici și fără să vină la adunarea Asociației unde se adună tineri mulți.

Mai rar să vezi atâtea frumseți la un loc. Munții apuseni au trimis un grup de tipuri de frumseța femeiești cari au cucerit inimile în sbor.

Tinerii alcătuiseră un »cadastru național« (cu deosebită atențiune la foala de zestre), un fel de »Grunbuc« în care vre-o 14 fete de măritiș prezintau un capital de peste 1 milion de coroane. (Cadastrul a fost controlat de trei »revizori experți« competenți: de directorii alor trei mari bănci

românești). Cadastrul însă a jucat rol neînsemnat la logodnele ce s'au făcut și de multe ori a fost consultat numai după logodnă... Tot e mai bine dacă »are ceva...« Nu face nimic dacă acest ceva e cât de mult.

Mulți au plecat dela Dej cu speranța inelului de logodnă. Numai Nilvan, simpaticul avocat dela Șomcuta, nu s'a putut hotărî nici de data aceasta să intre în jugul lui Ilmen...

»Poate la Blaj!« spunea seara la bal. (Blăjenii vor face bine să construiască și o baracă suplimentară, ca să poată găzdui toată lumea care se va aduna la Blaj în urma acestei indiscreții a mele).

Ar mai fi să vorbesc despre banchet, teatru, concert. Dacă aș fi răutăcios (și cititorii s'au putut convinge că această calitate îmi lipsește), aș spune că la toate trei serbările aceste am avut locul cel mai de invidiat: la banchet în casa ospitalieră a unui prieten, la teatru în garderobă, la concert în bufetul din dos... Nu știu deci nici de seria nesfârșită de toasturi, nici de jocul stângaci al diletanților, nici de concertul plictisitor al artiștilor provinciali.

Dar nu sânt răutăcios și spun pe față că am avut loc rău... N'am asistat la aceste serbări, fiindcă nimeni nu s'a îngrijit ca reprezentanților presei

Neumann M.

atelier de haine pentru bărbați, copii și femei.

Secție deosebită pt. efectuarea comenzilor după măsură.

Furnisorul curții imperiale și regale.

credem în tăria lor. Și celor ce nu au încrederea cuvenită le vom spune, că toată mișcarea de acum s'a p. nit la inițiativa acelei tinere generații de astăzi. Eșirea noastră din pasivitate, care a însemnat inaugurarea unei politici nouă, a fost iscălită la Orăștie, de o pleiadă de tineri, în frunte cu Aurel Vlad și soții săi și a avut, ca izbândă, cel mai însemnat fapt, acela de a fi deșteptat masele la conștiință politică.

Pe de altă parte nu se poate tăgădui, că felul cum lucrează acești tineri pe alte tărâmuri, de ordin social și cultural, se deosebește favorabil de străduințele antecesozilor. Grație lor, astăzi multe probleme culturale se reliefează. Presa noastră însă se ridică și introduce îmbunătățiri. Literatura ne dă talente și o nouă viață se înfiripă în direcție economică și financiară. Iar pentru întreținerea acestei mișcări ramificate, nu ajung cei câțiva acreditați, a căror energie s'a cheltuit în luptele de până acum.

Mă rog, să nu judecăm de loc sentimental. Este un proces foarte firesc de care vorbim și el se va desvolta, ori-cât ar protesta cei nevolnici. Sânt atâția tineri dintre noi, cari se deșteaptă la bun simț, știu chibzui liniștiți asupra realității și nu pot privi cu indiferență la o rușinoasă stare pe loc și la desagregarea generală, petrecută sub ochii deschiși ai fruntașilor.

Serisori din București.

Măsuri în contra vagabondajului elevilor — Precocii. — Solemnitatea dela Bușteni. — Măsuri în contra holerei.

București, 9 Septembrie.

În București, ca în toate orașele mari supravegherea elevilor de liceu din partea profesorilor, în afară de școală, s'a dovedit foarte anevoioasă. Cu toate pelepsele aspre, aplicate elevilor cari umbă seara fără de nici un câpăt pe străzile orașului, acest rău obicei a format în timpul din urmă obiectul mai multor reclamațiuni. Mulți elevi, mai ușurați s'au însoțit cu vagabonzii

române să li se rezerve câteva locuri, măcar chiar și în dosul reprezentantului foștei ungurești locale. Stăruințele noastre au rămas zadarnice. »Tribuna« și »Drapelul«, cari au trimis câte un membru al redacției, și celelalte ziare românești cari au avut reprezentanți din partea locului, au fost nevoite să stea la ușă.

Lipsa aceasta de atenție o regret cu atât mai mult că prestațiile dela teatru și concert au trecut mult peste nivelul unor prestații de diletanți.

Sub conducerea neobositului director artistic al societății noastre teatrale, dl Aurel P. Bănuțiu, diletanții din Dej, au jucat două comedii și o dramă, dând dovadă de multă înțelegere și simț pentru arta dramatică. S'a remarcat în deosebi dl Micșa, care promite a fi o forță dramatică de valoare. Dl Bănuțiu s'a dovedit și de data aceasta artist desăvârșit.

Concertul a fost o surpriză pentru multă lume. Tânărul nostru compozitor Dl Leonida Domide s'a prezintat pentru întâia dată cu o compoziție mai mare »Înșiră-te mărgărite«, legendă de V. Alexandri, cor cu acompaniament de orchestră, — o lucrare muzicală am putea zice desăvârșită, care nu tradează nici urme de diletanțism. Un punct de forță al programului a fost și doamna Lucreția Dr. Micșa, o pianistă cu temperament care

stradelor, înmulțind cu timpul numărul clienților poliției.

Pentru a se putea face un control mai sever, ministrul Instrucției publice s'a adresat prefecturii poliției, cerându-i să înființeze o secție aparte, care să fie însărcinată cu supravegherea purtării elevilor din școlile primare și secundare în afară de școală. Funcționarii dela acest serviciu au ordinul de a proceda în chip energetic față de toți elevii cari, pe stradă au o purtare necuvincioasă, cari întârzie seara pe străzile orașului, cari caută să pătrundă pela spectacole și cari, în loc de a merge la lecții, pierd vremea în jocuri ștergărești. Noua dispoziție este, firește cât se poate de binefăcătoare, mai ales în ce privește supravegherea copiilor oamenilor muncitori, cărora nu le este posibil un control mai serios asupra purtării copiilor lor.

Faptul însă că această supraveghere se face cu ajutorul poliției, a dat prilej la o mulțime de discuțiuni. Unii afirmă că agenții forței publice au alt rol, că procedează adeseori prea bașbuzucește cu copiii, că adeseori s'ar întâmpla să aresteze elevi cu totul nevinovați, că pentru supravegherea elevilor trebuiesc angajați oameni, cari să fie cât de cât înșiși în ale pedagogiei. Unii au venit cu propunerea ca societatea însuși să ia asupra s'a însărcinarea de a veghea asupra elevilor în afară de școală.

Propunerea, care a primit cele mai multe aprobări a fost aceea de a se înființa o societate ai cărei membri să fie investiți cu puterea de a lua imediat măsuri în contra elevilor a căror purtare în afară de școală lasă de dorit.

Chestia se agită acum în presă. Dată fiind importanța ei, se speră că »societatea pentru supravegherea copiilor« va lua ființă în curând.

În acelaș timp presa începe să discute chestia vagabonzilor, cari s'au cam înmulțit în timpul din urmă și cari, sub cuvânt că vând diferite nimicar, comit o mulțime de furturi și escrocherii. Un caz nostim s'a petrecut zilele acestea. Unul dintre acești pungași de meserie, anume Șmil Rubin, în estate de vre-o patru sprezece ani a furat dela dl consilier de curte Orișteanu un portofel în care erau 1120 de lei. O mie de lei erau într'un despărțământ secret al portofelului. Jidanașul nebănuind aceasta, își însuși suma de 120 de lei, iar portofelul cu restul îl aruncă pe fereastra unei case.

Prins, și dus la poliție, precocul pungaș își frânge mâinile de ciudă pentru »prostia« lui. Auzi, să arunce el o mie de lei. Așa păcăleală mai rar. Numai cât sânt speranțe că istețul Șmil Rubin

știe să stăpânească auditorul dela cele dintâi acorduri până la vibrațiile din urmă.

Banchetul a fost ca toate banchetele, cu obligatele toasturi pentru monarh, reprezentanții autorităților, »talpa țării«, »femeia română, oaspeți, comitet central etc.

A plăcut mult toastul pentru țăranul-muncitor al simpaticului avocat Dr. Liviu Micșa și a făcut impresia rea un toast care nu s'a rostît. De reprezentantul »Asociației arădane« nu și-a adus aminte nici-neni, în cinstea lui nu s'a rostît nici un cuvânt.

Oficialitatea ungurească a omorât adevărata dragoste românească.

În schimb, a doua zi, când dl Dr. Ștefan C. Pop, deputat naționalist și reprezentantul »Asociației arădane«, a luat masa — singur — la oțel, publicul a salutat intrarea lui cu aplauze vii, cari vor fi străbătut departe... departe, până la o casă în colț de stradă, unde nu a mai fost loc pentru alții...

Sântem oare atât de bogați încât toată dragostea noastră o putem prăda cu străinii?

M. Algea.

nu va mai avea ocazie să se »păcălească«. Copiii poliției sânt în urmărirea tuturor celor de solul său și nădăjduesc să stărpească asemenea lighioane, din mijlocul cărora au eșit indivizii ca pungașul Tănase Georgescu, prins acum cu ocazia mică la Budapesta.

Ieri, Miercuri fiind hramul Bisericii Domnești din Bușteni, această zi s'a sărbătorit cu o deosebită solemnitate. La serviciul divin oficiat cu această ocazie au asistat și M. S. Regele Carol și Regina Elisabeta, cari au ridicat acest sfânt lăcaș de rugăciune întru pomenirea Domniței Maria.

Serviciul divin a fost oficiat de I. P. S. Sa Mitropolitul Primat. După terminarea solemnității Suveranilor, precum și persoanele prezente au iscălit în cartea de aur a bisericii. O frumoasă impresie a făcut asupra tuturor cuvintele scrise de M. S. Regina în această carte: »Ziua copilei noastre«. Trei cuvinte, cari spun așa de mult pentru orice inimă simțitoare și multe din persoanele, cari au asistat la solemnitate au isbucnit în lacrimi, cetind aceste cuvinte și gândindu-se la durerea celei mai nobile dintre femei, care a fost în acelaș timp o nespuse de iubitoare mamă, o mamă fără de noroc.

Cazurile de holeră dela Brăila au făcut ca la București să se ia măsuri cu privire la călătorii cari sosesc din provincie în capitală. Astfel s'a înființat un serviciu medical aparte, care are însărcinarea de a observa pe toți călătorii veniți din provincie și mai ales pe cei sosiți din localitățile unde s'au semnalat cazuri suspecte. Acest serviciu are deocamdată trei medici. Numărul lor va fi înmulțit deoarece se simte nevoie.

Correspondent.

Convenția Turco-Română.

Părerile unui ofițer român. — Impresia în statele din Balcani și în Rusia.

Correspondentul ziarului »Universul« întâlnind pe un *distins ofițer superior al armatei române*, i-a pus câteva întrebări de amănunt asupra chestiunii convenției cu Turcia și a primit următoarele răspunsuri remarcabile:

»Turcia — a zis ofițerul — are tot interesul să caute să dobândească prietenia noastră, mai ales că și propriile noastre interese ne sfătuiesc să facem acest lucru. Dintre toate Statele din Orientul Europei, numai România are apoi interesul să se păstreze statu quo în Macedonia, din cauza Aromânilor și din cauza situației grele ce i-s'ar crea, când o putere vecină de pe malul drept al Dunărei și ar mări teritoriul. Turcia urmărește și ea menținerea statului-quo. Trebuie însă să observăm că n'am putea să încheiem o convențiune cu Turcia, fără aprobarea unora din marile Puteri, cari de altfel au tot interesul și ele ca România să fie un Stat puternic.

»E apoi o chestiune foarte importantă pentru noi Românii și anume aceea a forțelor noastre navale, pe cari dacă nu putem compta în prezent, va trebui să comptăm într'un viitor care nu este atât de îndepărtat cum cred unii pesimiști. Avem Dobrogea în stăpânirea noastră și trebuie să o menținem, avem un port pentru care am cheltuit sume colosale și trebuie să-l apărăm. Nu e nevoie de o flotă considera-

Cei cari
doresc : **mobile**

bune,
frumoase,
ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile
Székely și Réti
din Marosvásárhely,
(Piața Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedăm franco în ori ce parte a Ardealului. - Atelier de primul rang.
— Mare asortiment de —
trusouri pentru mirese.

bilă, pentru ca în anumite împrejurări să putem ține piept unui dușman mai puternic decât noi și apoi trebuie să ținem socoteală și de ajutorul ce ni-se va da. Acum câțva timp un ofițer român a avut onoarea să fie întrebat de împăratul Wilhelm al Germaniei despre starea marinei noastre și la răspunsul ofițerului că ar fi greu ca România să aibă o flotă de război serioasă, împăratul a ripostat surizând: »Nu se știe ce servicii poate să aducă o simplă escadrilă«.

»De altfel, în 1877, ni-s'au dat pe mână pentru prima oară tunuri enorme, pe cari nu știam până atunci să le întrebuițăm, și în timp foarte scurt le-am aflat meșteșugul și ne-am slujit de ele, ca și cum le-am fi avut de ani de zile. Curând sau mai târziu, vom fi nevoiți să avem o flotă, care, dacă nu va lua ofensivă, cel puțin va fi în stare să apere porturile noastre într'un mod eficace. Prietenia ce ne-o caută deci Turcia este perfect îndreptățită și interesele noastre sânt comune. Un popor nu poate fi acuzat când se gândește să se asigure pentru viitor«.

In Grecia.

Știrea despre o convenție militară turco-română, încheiată sub egida Austriei și Germaniei, în vederea unui război cu Bulgaria, a făcut adâncă impresie la Atena. Ministrul de externe a zis corespondentului ziarului »Matin« că auzise unele știri relative la această afacere, dar că nu le credea întemeiate. El a adăugat: Prin situația mea sânt înut la mare rezervă, dar vă pot declara categoric că Grecia vrea pacea și că n'a început nici odată tratative diplomatice spre a ajunge la o înțelegere, sau măcar la o cooperare greco-bulgară«.

Cercurile politice grecești tălmăcesc această convenție ca având de țel izolarea Greciei, cu care Turcii caută un conflict. De aceea Turcii caută sprijin într'o alianță cu România, Austria și Germania.

»Münchener Neueste Nachrichten« despre convenția turco-română.

Știrea despre convenția militară turco-română a provocat mare senzațiune. Presa universală se ocupă cu ea. Mai ales presa franceză și engleză o exploatează și o socotește ca o nouă zea în lanțul de alianțe cu cari Germania se înconjură spre a se apăra de Anglia și Franța.

Din multele comentarii și combinații ce s'au publicat în presa străină, reproducem pe aceia din »Münchener Neueste Nachrichten« care ne pare cea mai apropiată de realitate, deși adevărul exact nu poate fi cunoscut, deoarece diplomația română sau turcă nu are interes să-l divulge.

Marele ziar din München spune cam următoarele despre știrea ziarului francez »Le Matin«, care adusesse vestea senzațională despre o convenție militară turco-română contra Bulgariei.

Cine cunoaște spune »M. N. N.« numai puțin relațiile ce există între Viena și Regele Ferdinand al Bulgariei, știe că Austria nu ar încuraja niciodată încheierea unei asemenea alianțe (Ziarul din Paris spusese că convenția s'a încheiat după dorința Austro-Ungariei și Germaniei. N. R.) care ar putea să îl Românie să atace Bulgaria. Cât pentru Germania ea nu ar îndemna pe nimeni la o asemenea politică de aventuri. Va să zică încercarea de a face Viena ori chiar Berlinul răspunzătoare pentru pretinsa convenție secretă e absolut greșită.

Este adevărat că în Macedonia există un număr de 100.000 (După evaluarea d-lui Weigand

sânt peste 150.000 N. R.) de aromâni și că în România există un curent politic care împinge spre o politică de aventuri în Balcani. (Absolut greșit. Dorințele celor mai radicali naționaliști ai României nu merg până la o politică »de aventuri«, adică de cuceriri în Macedonia, ci cer păstrarea națională a Aromânilor în școală și biserică, în limitele *statului quo* al Turciei N. R.). Turcii sânt priviți — pe drept sau nedrept — ca apărătorii aromânilor împotriva bulgarilor, grecilor și pentru acela e explicabil că orice apropiere de Turcia e primită cu mare simpatie în România.

Regele Carol respinge însă orice politică de aventuri. Constăturile sale cu Hakki Pașa privesc altă chestiune. Turcia trebuie să conțeze cu *posibilitatea* unui război cu Bulgaria. Atunci fără îndolală pentru Turcia s'ar ivi chestiunea unei *intervenții din partea Rusiei* în favoarea Bulgariei. În direcția asta Constantinopolul trebuia să facă în București întrebarea aceasta:

»Veți permite trecerea voluntarilor ruși, transportul materialului de război și în sfârșit *trecerea trupelor rusești prin teritoriul românesc?*«

Regele Carol nu putea să răspundă la asta decât că va rămânea *necondiționat neutral* și că va împiedica orice sprijinire a Bulgariei din parte rusească peste pământul României. Pentru executarea acestui lucru încă, ce-l drept ar fi nevoile de a mobiliza o parte a armatei românești și de a ocupa granița Prutului cu trupe. Aceasta s'a stabilit de mai *de mult* între București și Constantinopol și a fost numai din nou confirmat la vizita ministrului turc Hakki Pașa la Sinaia.

Știrea ziarului »Matin« este prin urmare o *exagerare* a realității, o exagerare care urmărește un scop bine determinat. Este un loc undeva, unde este dorința de a împinge Turcia cu orice preț la un război fie cu Bulgaria, fie cu Grecia, fie *cu amândouă* în același timp.

O conflagrațiune războinică în Balcan este considerată ca mijlocul cel mai bun de a împinge Rusia la o politică agresivă și *de a învrăjbi Austria cu Italia*. Perspectiva că Turcia ar primi ajutorul pe față din partea României trebuie să ațâțe și mai mult pofta de război a ofițerilor junii-turci și siguranța că Austria și Germania ar sta pe partea Turciei trebuie să arunce scântea în butoiul plin cu pulbere.

Asemenea incurcătură ar mai avea și alt avantaj: Anglia e hotărâtă să reprime cu forța mișcarea de independență națională a Egiptului. Aceasta ar fi însă aproape imposibil dacă Turcia s'ar consolida pe bază liberală.

Chestiuni și lupte naționale.

Lupta dintre socialism și naționalism în Boemia. De la alegerile generale din anul 1907 înainte germanii din Boemia au avut zilele trecute întâia oară prilejul de a se rosti la o alegere suplimentară. Cu prilejul acestei alegeri efectuate în orașul industrial *Gablonz*, s'a dovedit că socialismul pierde teren către naționalism și că muncitorii părăsesc partidul socialist spre a se întoarce la naționalism, deoarece partidul socialist nu le-a apărut de ajuns interesele naționale. Muncitorii au format un nou partid, *partidul național al muncitorilor* (Deutsch nationaler Arbeiterverein). Socialiștii au arătat mult dispreț acestui partid, dar la alegerea din urmă au primit o strășnică lovitură. Gablonz-ul făcea parte din cercurile cele mai sigure ale partidului socialist. Alegerea de dăunăzi a adus însă următorul rezultat:

Glöckner (naționalist burghez) 3744.
Prediger (muncitor naționalist) 1726.
Triebenecker (socialist) 4776.

Va să zică socialiștii au primit cu vre o 700 de voturi *mai puțin* decât cei doi candidați naționaliști împreună și vor avea să lupte la baltă pentru mandatul odinioară »sigur«.

Conform unei înțelegeri prealabile însă, cele două partide naționaliste își vor da mâna și e aproape sigur ca socialiștii vor pierde mandatul și alesul cercului va fi naționalistul burghez *Glöckner* pentru care s'au angajat să și voteze muncitorii naționaliști.

Și trebuie să ținem seamă de un fapt: socialismul din Austria a adoptat ca punctul întâi al programului său ideea *autonomiei naționale*. Cu

toate aceste însă muncitorii germani consideră că naționalismul acelui partid e prea domol sau *nesincer* și au părăsit partidul.

Ce zic la asta cuminții noștri cari proocesc cu flos dispariția ideii naționale în fața socialismului?

Alegerile din Uniunea din Africa de sud au dat ca rezultat un partid unionist mai puternic decum se crezuse.

Au expus zilele trecute platforma acestei lupte electorale care e în esență o luptă națională între partidul *unionist* (englezesc) și cel *naționalist* (bur).

Partidul unionist reprezintă ideea predominării elementului englezesc asupra celui olandez. Șeful lui, *Sir Percy Fitzpatrick*, a dus o campanie strășnică împotriva șefului olandezilor, primul ministru *Botha*. A protestat mai ales împotriva intențiunii ministrului de instrucție publică *Hertzog*, de a sili pe copii englezilor să primească instrucția primară în două limbi, în limba engleză și cea olandeză.

Despre rezultatele alegerii primim următoarele știri. Campania electorală a fost foarte aprinsă mai ales în cele patru orașe de căpetenie Praetoria, Iohannesburg, Kaptstadt și Pietermaritzburg. Cele patru cercuri din Kaptstadt au ales tot candidați unioniști. Între aleși e și faimosul *Jamieson* care în anul 1806 organizase o invaziune cu o armată de aventurieri în republica Oranje și e un mare potrivnic al burilor. A fost interesantă, lupta din cercul de ost din Praetoria. Aici s'a dat lupta între primul ministru *Botha* și *Sir Fitzpatrick*. *Botha* a căzut cu o diferență de 95 de voturi, primind *Fitzpatrick* 1231 de voturi. Știrea acestei căderi a produs mare descurajare între burii din Kaptstadt și Iohannesburg. După alegere, generalul *Botha* a rostit o cuvântare către alegători în care a spus că deși nu a fost ales, va merge mai departe în direcția sa politică de până acuma. Ministrul finanțelor *Hull* a căzut de asemenea față cu unionistul *Farrar*.

Alte telegrame mai recente spun că fiasco-ul burilor nu a fost așa de mare cum se crezuse la început. Burii dispun de o majoritate de 13 mandate. Situația partidelor după alegeri este următoarea:

Au fost aleși

Buri	67
Unioniști	37
Independenți	13
Muncitori	4

Se crede însă că majoritatea asta de 13 mandate lor bure va crește la 21 dacă precum se așteaptă partidul muncitorilor li-se va alătura. În orice caz opoziția unionistă va fi mai puternică decât se așteptase și va face zile grele lui *Botha*.

Mișcarea junilor egipteni. Comitetul permanent al junilor egipteni a ținut în 14 Septembrie ziua aniversară a intrării trupelor engleze în Cair (1882 sub bordul *Wolseley*) o adunare în Geneva. Șeful socialistilor din Anglia *Kair Hardie* care a asistat, a rostit o cuvântare, declarând că refuzul de a evacua Egiptul nu face Angliei cinste. Comitetul a adresat *Kedivului* o telegramă în care cere restabilirea *constituției* în Egipt și a adresat o declarație către guvernul englez cerând *retragerea trupelor engleze și recunoașterea autonomiei Egiptului*.

În Egipt trăiește și poporul *copților*, urmașii creștini ai vechilor egipteni de dinainte a cuceririi Egiptului prin arabi. Presa *coptă* își manifestă bucuria pentru nesuccesul junilor egipteni, deoarece mișcarea acestora e dușmănoasă copților. Deci nici Egiptul nu i decât un stat poliglot și patriotismul egiptean nu exprimă sentimentele tuturor locuitorilor.

Mazzini ca mijloc de propagandă națională în India. Știri din Calcutta: La dezbaterile procesului intențat revoluționarului *Indian Savarker* și altor 35 de complici ai lui, s'a dovedit că acuzații s'au folosit de scrierile lui *Mazzini* pentru propaganda națională în India contra stăpânirii engleze. Scrierile lui *Mazzini* au fost traduse în limba *Naharatta* și-au fost răspândite în popor.

Se știe că nemuritorul italian *Giuseppe Mazzini*, fost profesor universitar la Turin, a fost teoreticianul mișcării naționale în Italia. El a formulat ideea *statelor naționale* în chip clar și a

tras încheierea că poporul italian care pe atunci era stăpânit de mai multe state (parte și sub Austria), trebuie să formeze un *singur stat național*. Teza asta el a generalizat-o, spunând că toți membrii acelui popor au dreptul de a forma un singur stat național și că numai statele naționale au dreptul de existență. Rădăcinile acestor idei și acestei propagande sânt cunoscute: din ele a rezultat Italia unită de astăzi.

Naționaliștii indieni au tradus scrierile lui Mazzini și ideile mazziniane prin valoarea lor generală și veșnică lucrează azi în India — și vor trebui să biruiască.

Cu prilejul acesta trebuie să regretăm că scrierile lui Mazzini nu au fost încă traduse în românește.

„Ospitalitatea“ compatrioților noștri.

»Ujság«, fișul kossuthistă din Cluj, în numărul său de azi se ocupă într'un articol chilometric cu excursiile ce fac românii ardeleni în țară și vice-versa, aducând în legătură cu aceasta »ospitalitatea« atît de trimbițată a stăvarilor din rasa arpadină și batjocorînd românii din regat cari își permit să viziteze Ungaria (se cheamă Ardealul) fără a intra în legături mari strănse cu ungurii de aici.

Dăm aci câteva spicuri din acest articol datorit unui scriitor celebru, dar hărăzit să moară necunoscut de nimeni.

«Nu ne lăudăm, dar o recunoaște toată lumea că ospitalitatea e particularitatea caracteristică a rasei ungurești, și în privința aceasta am ajuns până acolo, că ne știm prezenta ca oaspeți și în fața națiunilor culte și în genere despre noi nu poate zice nimeni că am face abuz de ospitalitatea cuiva.»

»În privința aceasta însă stăm într'o situație deosebită față de vecinii noștri din orient, dar deosebită față de români. Despre ei încă se poate spune în general că sânt ospitalieri, dar durere, până acum am fost lipsiți de motivele culturale, cari să reguleze relațiile dintre gazdă și găzduiți, menite să îndulcească ospitalitatea. Iată câteva exemple:

»Cu prilejul vizitei din 1896 a regelui Carol la Budapesta, ziaristii români cari l'au însoțit au fost invitați în gazdă de grupul ziaristilor unguri, fapt pe care aceștia l'au refuzat în modul cel mai grosolan, neprimind invitarea și pe deasupra nici n'au căutat motive de scuze.»

»În anul 1906 România își serba jubileul existenței de 40 de ani ca regat și cu acest prilej au aranjat și o expoziție a cărei strălucire ungurii de bunăvoie au încercat să o ridice, cu mari jertfe. Dar ungurii expozanți au fost toleranți numai pe terenul expoziției și mai multe grupuri de excursioniști unguri, cari plănuiau o călătorie la București, au fost nevoiți să abstea de la acest plan, din cauze bine motivate.»

»Chiar anul trecut am fost martorii unui caz din care facem deducții triste asupra nivelului de cultură a clasei intelectualilor români. Din prilejul congresului internațional al medicilor, Ungaria a invitat pe toți savanții universali, la acest congres, au invitat bineînțeles și medicii români cari — drept răspuns — trecând cu vederea orice bunăcuviință și bun simț, printr'o manoperă murdară au acuzat rasa ungurească, națiunea și cultura ei înaintea lumii științifice, cu intenția de a zădărnici congresul și a opri pe cei cari vroiau să vină la Budapesta. Prin ecoul acestor atacuri nedemne de un om cult noi ne-am primit satisfacția, căci în puține congrese au fost atîtia participanți ca în cel din Budapesta. Cu toate acestea am fost surprinși de ura oarbă a vecinilor noștri români.»

»Spun că politica ar fi motivul acestora. Ei bine, admitem politica română nu încapă la un loc cu cea ungurească, dar aceasta nu se validează astfel în atingerile culturale dintre popoarele ce se pretind culte. Hărțuile politice pot fi transplantate în celelalte manifestații ale vieții sociale numai prin ură oarbă și cultură inferioară.»

Toate acestea sânt foarte bune și admisibile pentru publicul unguresc, zăpăcit de alurăile șovine ale celor de tagma lui Barna Endre, autorul articolului acestuia. Dar să meditam nițel și asupra filosofiei acestor întâmplări, asupra motivelor, intenționat ascunse de autor, cari au provocat aceste fapte.

Cu prilejul vizitei din 1896 a regelui Carol la Budapesta ungurii pregăteau o manifestație dușmănoasă acestei întrevederi, iar străzile capitalei n'au fost nici una pavozate cu drapelul românesc și aceasta în mod ostentativ, sau dacă s'au arborat și drapelul românesc, atunci aceasta s'a făcut pe străzile laterale, unde nu le-a văzut nimeni și numai ca să se scuture de o datorie ce le-o impunea bunăcuviința.

Iar prin refuzul categoric ce s'a dat din partea ziaristilor români momentelor ungurești, aceștia au dat cea mai eclatantă dovadă de conștiință, căci în sufletul lor trăia încă vie amintirea prigonirilor înscenate de sbirii autorităților ungurești contra autorilor memorandumului, cari pe atunci lăucezeau în temniți.

Cât despre »jertfele benevole«, cu cari iubii noștri compatrioți intenționau să ridice strălucirea expoziției din 1906, sântem pe deplin convinși, pe cât sântem convinși și despre intențiunile curate ale guvernului țării ungurești, care oprise pe români ca să expună într'alt loc decât în această baracă, pe lângă care n'a trecut nici un vizitator fără să puțnească de ris, văzând o sandramă împodobită cu cocarde, întocmai ca un cortez ungur pe vreme de campanie electorală. Firește lumea nu putea să primească pe voinicoșii unguri cu pâine și cu sare, cari intrau în țara românească cu focos în mână și cântând »Talpra Magyar«. Sântem siguri că același lucru l-ar face ei când ar veni ai noștri cântând »Deșteaptă-te Române« ba pe deasupra l-ar pune și la gros.

Prin manifestul de acum un an al medicilor români s'a aplicat o palmă bine simțită obrăzniciei ungurești, care câteva săptămâni mai înainte publicase cea mai temerară ordinațiune a desirului conte Apponyi, care tîndea să se vire până și în sinul bisericii noastre. Mișcarea pornită de medicii români de dincolo și presa românească de dincoace și a aflat adănc ecou în lumea culturală din străinătate și axioma loialității și ospitalității ungurești s'a compromis pentru totdeauna. Despre cea din urmă pot servi cele mai palpabile dovezi pardedile șterpelite de ungurii ospitalieri pe vremea congresului, și stăpânii păgubiți. Ungurii au înghițit în sec și au făcut. A fost o rușine care îngheață glasul, care amuțește, văzând că nu mai ai nici un mijloc de a repara greșala. Și biata ospitalitate s'a dus pe apa Sâmbetel și l-am cântat și noi la îngropare!

Românii de dincolo, în excursiile ce fac dincoace de Carpați, fac bine că nu se opresc în drumul lor să stea de vorbă cu »malcoșii« noștri compatrioți. Interesele noastre ne cer în mod imperios o izolare deplină de molima ungurească

care a început să molipsească pe unii dintr'ail noștri. Sântem mândrii de frații noștri din regat, cari vin să ne vadă suferința, în drumul lor au dat întotdeauna dovada celei mai vii conștiințe naționale. Ei au venit și până aci și vor veni și de aci înainte, dar nici odată în Ungaria, ci în Ardealul nostru strămoșesc.

Holera în Ungaria.

Cazurile epidemice ce s'au ivit până acum în capitală erau destul de rare pentru a mai putea încă nădăjdui în înălțurarea primejdiei. Astăzi însă s'au ivit deodată două cazuri și încă destul de grave. Unul e un macagiu care în timpul din urmă — ieri alaltăieri — a venit în atingere cu o mulțime de oameni, iar celălalt e un matroz, de pe un remorșer din fața Budapestei. Matrozul cu toată opreștea ce se dase, a băut din apa Dunării și cu ea a băut și sămânța morții.

Holera în Mohács.

Mohács, 27 Septembrie. În Mohács situația e mai liniștită; în cursul zilei de ieri s'a înregistrat un singur bolnav. Cu totul au un murit în Mohács douăzeci de oameni și sânt încă patruzeci bolnavi de holeră. De câteva zile s'a lăsat frigul și se crede că acesta va micșora lăfșirea epidemiei.

Holera în provincie.

Pozsony, 24 Septembrie. De câteva zile epidemia se observă și în orașele din provincie. În Kiskunfélegyhéza s'a constatat azi un nou caz de holeră, de asemenea și lângă Dunavecse pe vaporul »Belgrad« s'a îmbolnăvit o bucătăreasă având simptome de holeră. Luîndu-i se interoga torul a spus că a băut din apa Dunării și de aci s'a îmbolnăvit. Un nou caz de holeră se anunță din Paks, tot din cauza apei Dunării.

Remorșere inficiale.

Viena 24 Septembrie. Ieri a sosit la Viena remorșorul 321 venind dela Budapesta. Pe bordul remorșorului s'a aflat un matroz cu simptome de holeră și a fost internat la spital. Personalul de serviciu a fost izolat, iar vasul a ancorat în mijlocul Dunării.

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 24 Septembrie n. 1910.

In numele libertății...

Guvernul muscălesc a oprit să mai intre în Rusia două mari organe de publicitate din Germania, pentru că ar speria pe blajinii supuși al țării cu veștile despre holeră... Lumea cultă a desaprobat măsura aceasta, menită a înlocui organizarea unui serviciu sanitar modern. Dar a desaprobat-o și presa ungurească, protestând »în numele libertății« contra unei inepții atît de orientale fără rost.

Nu-i așa că e adorabilă, iubite cititor, indignarea cavalerescă a ziarelor evreo-maghiare? Căci vine un guvern străin și face ceea ce fac toate guvernele ungurești de 40 de ani, între aplauzele presei »liberale« — apusene, și nu află la »ingratele« o singură vorbă de aprobare! Cu toate că ar fi fost cel mai nimerit prilej de a dovedi îndreptățirea acestui procedeu atît de practicat

Schimbare de local!

Schimbare de local!

BEREGSZÁSZY LAJOS

blănar de modă pentru domni și dame și-a schimbat localul din piața Peștelui

nr. 13, în strada Deák Ferencz 32 (casa Sarlot).

Am onoare a aduce la cunoștința on. public că primesc orice comande de blănărie, prefaceri, reparaturi, îngrijiri peste vară, pe lângă prețurile cele mai moderate. Cerând sprijinul on. public rămân cu distinsă stimă:

Beregszászy Lajos, blănar.

la noi. Să se fi arătat că »Viața românească«, »Neamul românesc«, »Cronicul« lui Șincai, cărțile de istorie românească ale lui Iorga, Tocilescu, Bălcescu, Istoria literaturii noastre de Iorga, Adamescu, Dragomirescu, că aproape toate ziarele de zi din România sânt primejdie reală pentru viața și averea cetățenilor Ungariei.

Să se fi completat pomelnicul acesta, adăugându-i-se lungă serie de cărți, reviste și ziare sârbești, slovacști, nemțești, franțuzești și englezești, oprite toate din Ungaria, și să fi exclamat: Bine face guvernul rusesc! Iată, pilda noastră, eficientă și îndreptățită, indică drumul.

Prostia aceasta însă nici presa ungurească n'a voit s'o facă. A rămas la vechea ei duplicitate, la perfidia ei cunoscută, hulind în străinătate ceea ce aprobă și pretinde acasă. Nici măcar gândul unei asemănări a lucrurilor din Rusia cu cele dela noi n'a ispitit-o. Am făcut-o noi, pe scurt, cu risicul de a ieși comparația în favoarea Rusiei. Ca să se mai dovedească odată răul nostru patriotism, incurabilul păcat al »trădării«!

Di Vasile Stroescu și școlile românești în Dobrogea. Dacă dezvoltarea spiritului național în Dobrogea a întârziat până acum, faptul se datorește în primul rând lipsei de școli bune românești. Creșala a fost recunoscută și în timpul din urmă și cu bucurie trebuie să constatăm că acum întreaga atențiune a cercurilor conducătoare este îndreptată spre școlile din Dobrogea. Județul Tulcea, unde școlile erau într-o stare deplorabilă, a cheltuit în anul 1909 suma de 222,463 de lei pentru școli. Cu această sumă s'au ridicat în acest județ șaisprezece școli noi și s'au reparat alte 28 de școli, cari tu mai erau corespunzătoare cerințelor moderne.

Pentru anul acesta s'a mai hotărât ridicarea a șase localități de școli în delta Dunării, unde, după cum se știe, majoritatea locuitorilor o formează străinii, ale căror sentimente față de statul român lasă mult de dorit. Aceste școli se construiesc din partea Casei școlilor, din fondul înființat de marele sprijinitor al culturii românești, dl Vasile Stroescu, cărui îi datorează și școala românească din Ardeal și Ungaria. În alte părți ale Dobrogei de asemenea se dezvoltă o activitate frumoasă pentru înmulțirea școlilor și ridicarea lor.

Bulgarii și România. Ziarul »Matin« din Paris a fost primul, care a anunțat încheierea unei convenții între România și Turcia. Știm — după cum am anunțat deja de repetite ori — a fost desmăștiată din partea guvernului român. Acest fapt nu a contribuit însă într-o mică măsură la liniștirea vecinilor Bulgari, cari văd în această alianță o amenințare pentru dânșii. Ziarele din Sofia scriu articole din cari reiese teama Bulgarilor în fața noii stări de lucruri. Iată de pildă ce scrie »Vecerria Posta«, ziar, care are legături cu curtea din Sofia:

»Noi știm că știrile privitoare la această alianță sânt din surse turcești și că ele sânt îndreptate în primul rând în contra Bulgarilor. Știm pozitiv că știrea despre încheierea unei convenții secrete între România și Turcia nu are nici un temei. Au răspândit o diplomație Turci. Trebuie însă să recunoaștem că relațiile dintre România și Bulgaria nu sânt așa după cum cer interesele comune ale celor două țări.«

Ziarul bulgar acuză în primul rând pe guvernul din Sofia că nu au căutat o apropiere mai strânsă între Bulgaria și România. Astfel generalul Papricof, prin convenția cu Rusia, a provocat neîncrederea României.

Acestea le spune ziarul bulgar, fără a cita și cazurile, cari au contribuit ca simpatia opiniei publice față de Bulgaria să nu mai fie ceea care a fost în trecut. Cazul dela Turtucaia, când România de pe malul bulgăresc al Dunării au fost amenințați cu moartea în cazul când vor îndrăzni

să și zidească o biserică a lor, este recent în memoria publicului românesc.

— **Epilogul măcelului dela Mărgineni.** Din Brașov ni-se anunță: Revoltatorul măcel dela Mărgineni, unde cinci țărani cinstiți și nevinovați au trebuit să-și ispășiască murind, crima de-a fi simțit românește, a avut un epilog foarte caracteristic pentru modul cum opresorii noștri înțeleg să trateze ranele noastre ce nu s'au cicatrizat încă de atunci. Candidatul de avocat, dl Virgil Pagubă, din Făgăraș, și-a revărsat mâhnirea legitimă ce l-a cuprins auzind de groaznica crimă dela Mărgineni, în cuvinte de justă învinuire la adresa prefectului comitatului Széll și la adresa suprefectului Belle, cari dăduseră frâu liber pornirilor bestiale ale jandarmilor. Bineînțeles că neprihăniții conducători ai nenorocitului comitat au grăbit să-l împrocueze pe dl Pagubă și lucru prea firesc că justiția ungurească i-a croit dlui Pagubă, fără cea mai mică ezitare, o »pedeapsă exemplară«. Da, dl Pagubă, a fost osândit la 60 de coroane pedeapsă în bani pentru nesocotința ce-a avut de-a nu preamări vigilența capilor comitatului. Aceasta a fost însă numai cea dintâi lovitură de cunță ce i-a aplicat dlui Pagubă justiția ungurească, căci cea de-a doua i-a aplicat-o, și mai strajnică, tribunalul din Brașov, care, în urma recursului prezentat de d-sa, a schimbat sentința judecătorească de instanță primă, croindu-i fabuloasa pedeapsă de 600 coroane amendă și 30 de zile temniță ordinară. Dl Pagubă, de bună seamă îndemnat de o fatalitate nenorocită, a anunțat acum apel la Curtea de casație. Ne întrebăm, că pentru îndrăzneala lui de-a fi stăruit până chiar la cea mai înaltă treaptă a justiției ungurești, nu va fi oare osândit acum drept la spânzurătoare?

Anuarul Ovreilor. În Londra apare, în fiecare an, o statistică despre situația numerică, economică și culturală a Ovreilor din toată lumea. Anuarul acesta e scos de Ovrei și are scopul de a informa și pe cei de cari se ocupă, prin urmare (afară de rari cazuri) este destul de exact. Iată cum se împart cele 11,625.656 de ovrei ale celor cinci continente: Europa: 8,892.019; Asia: 433.855; Africa: 379.750; America: 1.903.926; Australia: 17.106. Dintre cele 76.48 de procente, cite sânt în Europa, România are 4.23 proc. (250.000), Ungaria 4.15 proc. (851.378), iar Austria 4.68 proc. (1,224.89). Dăm și constatările interesante pe cari le face, în legătură cu statistica aceasta, un ziar unguresc fără ovrei în redacție:

»Afară de Polonia, Ungaria este azi țara în care crește mai repede puterea ovreimii. Știm cu toții că o parte însemnată a bogăției ungurești este în mîna jidovilor, comerțul este întreg al lor, presa ungurească este a lor. În afară de acestea și literatura ungurească nouă, abătîndu-se dela frumoasa literatură nu prea veche, este ovreiască. Spiritul unguresc, felul de a vorbi, ici-colo chiar și moravurile ungurești sânt jidovești. Ovreiască este chiar și cugetarea masei ungurești. Și, de vreme ce influența jidovești nu i-se opune nici un contracurent, situația ovreimii de aici o să fie pe viitor și mai favorabilă...»

Tu zici!

— **Sborul peste Simplon.** Din Milano se telegrafiază că la meetingul aviatic aranjat la Milano cu scop de a sbura peste Simplon, cel mai înalt pisc al Alpilor, a câștigat aviatorul american Chavez sburînd cu mult peste felul hotărît. Când a vrut să aterizeze i-s'a prăbușit aparatul și aviatorul a fost îngropat sub el, de unde l-au scos aproape mort. Piciorarele îi sânt amândouă fracturate pe mai multe locuri. Starea de convalescență va dura cel puțin două luni. Cauza nenorocirii a fost frigul grozav care amorțise pe bietul aviator. Pentru îndrăzneța lui încercare a luat o sută mii de lei.

— **Maria Calcutiu,** proprietara atelierului de florărie Seyderheim din Budapesta, a răpauzat la 20 Septembrie n. Inmormântarea ei a avut loc azi, 24 Septembrie n., în Budapesta, în cimitirul din Kerepesi-ut.

Odihnească-se în pace!

— **Franța și literatura ungurească.** »Revue de Hongrie« a publicat, în traducere franceză, Bank Bánul lui Katona și un roman a lui Ambrus Zoltán. Ministrul Cultelor din Franța a comandat, pentru bibliotecile universitare, câte 500 exemplare din aceste traduceri. Înregistrînd știrea aceasta, o gazetă ungurească se întreabă cu uimire:

— 500 din Ambrus Zoltán? Oare când se vor trece atâtea și în ungurește?

— **La școlile medii gr-or. rom. din Brașov** s'au înmatriculat: 290 de școlari la gimnaziu și 80 școlari la școala reală infer. — În anul acesta nu s'a observat aci o aglomerare așa mare ca în anii școlari precedenți.

— **Un act generos.** Dl Gheorghe Naneș, profesor de matematici din București, care și-a făcut ca școlar sărac studiile sale gimnaziale la școlile noastre medii din Brașov, aducându-și cu recunoștință aminte de beneficiile avute la școală, îndeosebi prin aceea, că a fost ani de-a rândul scutit de didactru, a trimis direcțiunii gimn. rom. din Brașov suma de 120 coroane, pentru masa studenților, rebonificînd astfel suma de 116 coroane ce a beneficiat în timpul studiilor sale gimnaziale prin scutirea de didactru. Dl avocat Dr. Vasile Meșter a fost primul, care a făcut acest act generos la noi, dl G. Nemeș este al doilea. Cel mulți înainte!

— **Subprefect amovat.** Din Timișoara ni-se anunță: Comisiunea administrativă a comitatului Caraș-Severin a hotărât în ședința sa de ieri să amoveze pe subprefectul cercului Reșița-montană, Delle Veaux Béla și a ordonat tot odată procedura disciplinară împotriva lui. Subprefectul e vinovat de tulburările muncitorilor dela minele din Reșița. Numele acestui volnic subprefect ni e prea cunoscut de pe timpul alegerilor, când fusese unul dintre cei mai încălniți sbiri ai lui Jezzensky. Fieea lui bătărană și orgoliul său neînfrînat explică în de ajuns vina lui în chestiunea tulburărilor dela Reșița. S'a dovedit încă odată că satrapii administrației se recrutaază de obicei din rândul oamenilor lipsiți cu totul de simțul moralei și al onestității publice. Guvernul ține însă să se reprezinte pretutindenea prin oameni după chipul și asemănarea sa.

— **Impușcarea lui Vitalis.** Din Ora-dea-Mare se telegrafiază că vestitul haiduc Vitalis a fost azi împușcat de jandarmi. După o goană obositoare de patru săptămâni, jandarmeria a fost avizată că Vitalis se ascunde în comuna sa Berettyo Szt-Tamás.

Jandarmii au pornit să-l caute. Zece inși au intrat deodată în casă, cu armele gata de foc. Vitalis, văzându se înconjurat, voi să se apere și-și ridică pușca temută, dar înainte de a o putea descărca, s'au descărcat puștile jandarmilor.

Vitalis a murit pe loc.

— **Soarta Finlandei.** Din Helsingfors, capitala Finlandei se anunță: Camera finlandeză dezbătînd legea arbitrară a guvernului rus despre încorporarea Finlandei la Rusia și despre nimicirea autonomiei ei seculare, la propunerea președintelui Svinhufvud, a hotărît să nu recunoască legalitatea articolului din chestiune, deoarece consiliul de miniștri rus nu e îndrituit a octroia legi asupra corpurilor legiuitoare finlandeze.

— **Măsurile luate la Predeal în contra holerei.** Ni-se scrie din țară: Știrile alarmante sosite aici despre mersul holerei în Ungaria au

făcut ca direcția sanitară să la cele mai severe măsurile de pază la frontieră. Personalul sanitar a fost înmulțit la toate punctele de trecere, instalându-se un excelent serviciu de dezinfectare. Cu deosebire la Predeal, unde circulația este mai mare, paza se face cu o grijă deosebită. În acest punct direcția generală a serviciului sanitar din România a instalat o baracă de izolare, pentru călătorii la cari s'ar observa simptomele holerei și s'au luat următoarele dispozițiuni:

Toți călătorii, cari sosesc din Ungaria, sânt vizitați mai întâi de medici și apoi sânt trecuți în sala de revizie, unde sânt dezinfectați cu acid fenic. În această privință se dă o deosebită atențiune muncitorilor, cari sânt mai mult expuși contaminării. Tot bagajul, pe care pasagerii îl au cu dâșii este supus dezinfectării. Pentru aceasta la Predeal este o etuvă specială. Pasagerilor din clasa întâia și a doua li-se dezinfectează numai rufele murdare.

Deoarece circulația prin acest punct este mai mare decât ori unde, în curînd se vor aduce și alte etuve pentru dezinfectarea obiectelor. Trecerea locuitorilor din Predeal pe teritoriul ungar, trecere, care până acuma era permisă, a fost interzisă.

— **Noua dramă a dlui Delavrancea.** Citim în «Seara»: Maestrul, care a dat viață nouă dramei noastre naționale, chemînd în lumina teatrului pe eroii gloriilor și tragediilor, străbune, și-a putut cuvîntul. În trei ani de zile, a terminat trilogia Moldovei. După «Apusul de soare» al lui Ștefan-cel-Mare, după «Viforul» nenorocitului Ștefăniță, vom vedea răsărind, în actuala stagiune a Teatrului Național, «Lucașărul» lui Petru Vodă Rareș.

Joi, dl Delavrancea și-a citit noua piesă în prezența dlui Pompiliu Eliad, a mai multor artiști și a cîtorva oameni de litere și ziariști. Autorul acestor rînduri se ferește de-a fi luat parte la intima serbare literară. Este o rară plăcere estetică să ascuți pe un orator ilustru, care-i totodată un mare scriitor, comunicîndu-și opera cu toată dragostea de subiect și cu tot focul sacru al creatorilor adevărați.

Impresiunea, pe care și-o lasă drama lui Petru Vodă, astfel cum a conceput-o dl Delavrancea, este profundă. Eroul tragic și vremea lui de lupte și nefericiri, de îndrăzneală și înfrîngeri, de credință și trădare, învie în deplina ei putere sub pana neîntrecută a dramaturgului. Compoziția piesei se distinge prin armonia elementelor. Caracterul dirz al Voevodului e reconstruit c'o superioară intuiție istorică. Poezia discretă, care distinge celelalte drame ale dlui Delavrancea, strălucește sub forme nouă. Numai e nevoie să spun, că stilul, clasic prin concentrare și plasticitate, prin vigoare și finețe, prin originalitate și căldură, e la înălțimea subiectului.

Nu mi-am putut închipui o mai norocoasă încheiere a trilogiei moldovene.

Am convingerea, că noua operă va fi primită cu acelaș entuziasm, care a întîmpinat «Apusul de soare» și «Viforul» — dela cel mai umil spectator din galerie pînă la membrii Academiei Romîne.

Pentru trilogia munteană, «Lucașărul» dlui Delavrancea vestește zilele cele mai bune.

— **Agitația fumătorilor în România.** Mare agitație printre fumătorii din țară. Regia monopolurilor statului a luat o dispoziție care nu le convine. Se știe că o mulțime de fumători în timpul din urmă întrebunțau un fel de aprinzători de metal aduse din străinătate. În timpul acesta, firește, se consumau chibrituri mai puține. Și acela care pierdea era regia. Zilele acestea s'a pus însă în vedere fumătorilor, că acel cari vor fi prinși că folosesc astfel de «brichete» vor fi amendați cu o sută de lei. Brichetele aflate au fost confiscate. Nemulțumirea fumătorilor este mare. Și, ce e mai curios, unele ziare sânt în contra măsurilor luate de regie. Astfel că aceste măsuri vor fi probabil retrase.

— **Sfințire de biserică în Crișoldul-mare.** Ni-se scrie: Curatorimea bisericii gr.-cat. din Crișoldul-mare (Dieceza Gherlei, tractul Surducului) invită pe aceasta cale la sfințirea de biserică, care se va celebra de cătră marele pre-

pozit capitular Ioan Georgiu, în 2 Octombrie a. c. După sărbătorirea înălțării Sft. Cruci. Cu acea ocaziune seara la orele 7 se va aranja în sala de învățămînt dela școală, o petrecere cu joc pe lângă preț de intrare după plac. Venitul curat e destinat în favorul școlii.

x Știe toată lumea că celebrele pastile pentru piept ale lui Egger au în vedere nu numai interesul bănesc, ci vă spun sincer dacă e lipsă și de consultație medicală. Pentru ținerea strictă a acestui principiu și pentru serviciul conștiințios, recomandăm pravălia de articole optice Seelenfreund din Kluj-Kolozsvár piața Jókai 2. unde găsiți termometre, grade, binocle, ochiari, barometre de prima calitate. Repaturile se fac cu pricepere și grabnic.

Mihai Radu croitor pentru domni, Cluj (Kolozsvár) strada Jókai Nr. 2. se recomandă on. public român.

x **Sanatorul «Liget»** a Drului Jakob în Budapesta primul sanator pentru boale interne din Europa, dispune de toate mijloacele de vindecare și laborator pentru examinat. Mii de diabeți, reumatici, bolnavi de splină și de inimă, cari pînă acum au cercetat sanatoriile din străinătate, acum vor găsi institut corespunzător aici în țară, așadară această instituțiune culturală cu poziție admirabilă împlinește și un gol. Sala cea mare a mașinelor mecanice de vindecare a sanatorului este provăzută cu mașini după sistemul Zanpre și cu scăzi aeriene.

x Apa naturală purgativă **Franz Iosef**, chiar folosită în doze mici are efect sigur și fără dureri. În comparație cu cele mai multe preparate purgative laudate în mod negustoresc și la aparente plăcute aceasta nu irită intestinalele și nu provoacă indispoziții.

Din cauza idealului său efect «natural» purgativ apa minerală **Franz Iosef** poate fi aplicată și organelor de mistuire slăbite, cea ce nu se poate face cu alte purgative. «Lauzet» cea mai de seamă revistă medicală a Angliei își spune părerea în felul următor: «Apa purgativă **Franz Iosef** e o apă minerală de mare valoare care merită multă recunoștință și cea mai intensivă folosire».

(8)

DEIN PAULA
depozit de pălării de dame
ARAD, Weitzer János-u. 9.
(În edificiul nou a școlii de fete).

Dentist român în Arad.
VIRGIL MUNTEAN
Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.

Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminiu, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — Garanță până la 10 ani. Reparaturi la pieze făcute de mine se efectuează gratis. Celor din provincie se efectuează lucrările în aceeași zi.

BIBLIOGRAFII.

Cărți de cetire românești, aprobate de ministru. A patra carte de cetire și «Carte de cetire pentru elevii claselor V și VI ale școlilor populare române», de *Iosif Moldovan, Iuliu Groșorean* și consoții, admise în mod provizor, acum în urma favorabilei opinii a recensentului ministerial, au fost admise în mod definitiv și aprobate de ministerul de culte și instrucțiune publică, pentru toate școlile populare cu limba de propunere română. Cărțile sânt compuse pe baza celor mai noă dispozițiuni ale planurilor de învățămînt și corespund tuturor cerințelor meto-

dice. Ele conțin material bogat din toate ramurile de cunoștință, dar îndosebi din igienă și economia casnică, combătînd patimile, credințele greșite și alte datini rele încuibate în popo.

Recomandăm în deosebită atențiune a învățătorilor noștri aceste cărți de cetire chemate a da o direcțiune mai practică învățămîntului nostru popular. Prețul pentru cartea a patra este 66 de fileri, pentru a V—VI, imbinat, 1 cor. Se pot procura dela librăria «Tribunei» și dela librăria «Diecezană» din Arad.

Limba maghiară manual pentru școlile populare române de Iosif Moldovan și Iuliu Groșorean, a fost aprobat de nou de minister acum în a III ediție, preiucrată conform dispozițiuni art. de lege XXVII din 1907 și planului de învățămînt pentru școlile populare cu limba de propunere nemaghiară, atât de minist. de culte și instrucțiune publică. Opiniunea recensentului ministerial laudă în termeni foarte elogioși intențiunea autorilor de a ușura sarcina învățătorilor întru propunerea limbii maghiare. Recomandăm această carte școlară în atențiunea dlor învățătorii. Prețul unui exemplar 50 fil. Se poate procura dela librăria «Tribunei» și dela librăria «Diecezană» din Arad.

Posta Redacției.

A Poienaria. Vă rugăm să ne comunicați întotdeauna fapte precise și amănunte ce pot interesa întreaga obște.

Dra Geni. Vă rugăm a ne da adresa Dv. căci voim a Vă trimite câteva modeluri.

Redactor responsabil: Iuliu Gîrgiu.

«Tribuna» Institut tipografic, Nichin și cons.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer Ediz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. n.

Caut un practicant

cu cevași practică, pentru biroul meu avocațial. Doritorii să mi-se adreseze în scris ca să le pot comunica condițiunile de primire

Dr. Iustin Marșeu
avocat, Arad.

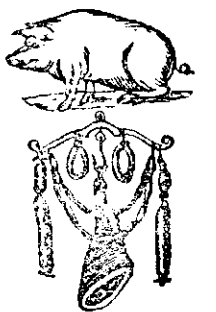
C. Roth

fabrică de salam
Sibiu—Nagyszobon
Reisbergasse No. 8.

Ofere pe lângă cele mai mici prețuri curente de zi:

Slănină albă prăjită
Slănină papricată.
Slănină afumată.

Precum și ori-ce fel de cărnățării.

Atelier artistic pentru fotografii
E. DAJKOVITS,

ORADEA-MARE
palatul SAS.

Favor extraordinar începînd cu azi.
6 buc. fotografii matte format cabinet 12 Cor.
6 buc. fotografii matte format vizit . . 6 Cor.
Fotografii executate splendid pe pînză tot atât.
Pentru fotografiile de nuntă, cadrul gratuit.

Convocare.

Comuna promontorială din Șiria (Világos) își va ține *adunarea generală ordinară* de toamnă în localitatea cancelariei promontoriale Marți, în 27 Septembrie 1910 st. nou a. m. la 9 ore, la care sunt poftiți a participa On. proprietari de vii aparținând acestui promontor.

Programa :

1. Staverirea termenului culesului de vii din anul curent.
2. Aprobarea socoților anului expirat.
3. Compunerea preliminarului de spese pe anul viitor 1911.
4. Alte propuneri obveniente.

Prezidiul comunei
promontoriale.

Un candidat cu praxă

află aplicarea în cancelaria subscrisului din 1 Octombrie 1910.

Dr. Ioan Pop, adv.
Alba-Iulia.

PUBLICARE.

Reprezentanța comunei montane

Covăsinț

a hotărît începerea

culesului general de vii

pe 6 Octombrie.

Aceasta se aduce la cunoștința păzitorilor de vii, precum și comercianților de vin, observăm, că fiind strugurii deplin dezvoltati și copti vinul de Covăsinț este de o calitate escelentă și corespunde tuturor așteptărilor.

Cu stimă

Antistia comunei montane.

600,000 Coroane

poate câștiga ori și cins în
5 Octomvrie

când va fi tragerea obligațiunilor »Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület« dacă trimite 5 coroane ca prima rată a acestor obligațiuni. Aceste obligațiuni, lozuri ie vindem în 30 rate lunare de câte 5 cor. Recomandăm, că fiește care să cumpere măcar numai 1 bucată și notăm, că după trimiterea l-ei rate primește cumpărătorul Lista de rate, care conține seria și numărul obligațiunei și care îndreptățește pe cumpărător la proxima tragere. Comanda precum și rata primă, sunt a se trimite la adresa noastră până în 3 Octomvrie. Cu informațiuni servim bucuros.

Secția de lozuri :

Ústredná banka účastinný spolok
(Banca centrală soc. pe acții)
Budapesta, V., Sas-u. 24.

Dr. Traian Gergutia

medic specialist în morburii femeiești,

operator, cu o praxă completă dela clinica de femei din Timișoara apoi Berlin, reintorcându-se dela băile Buzias, — unde a ordinar sub durata sezonului — și-a reluat iarăși praxa în Timișoara, suburbiul Elisabeta, strada Dózsa Nr. 3 în apropierea statuei Sfânta Mărie. — Ordinează: înainte de amiaz dela 8—10, d. a. dela 3—5.

ANUNȚ.

La proprietarul Ioan Popescu în Magyarád se află de vânzare în cvant mare și mic :

vin vechiu și nou
de Măderat.

Birou de informație.

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărît să deschid în Budapesta un

Birou de informație.

Ori-ce informație referitor la petițiile înaintate la ministerii, Curie, judecătorii etc., ori-ce informații comerciale și în general în ori-ce cauză — dau în decurs de 2—3 zile, ori-și-cui resolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit.

Fac mijlociri comerciale, comande, etc. etc.

Taxa pentru informație 3 cor. și spesele de poștă pentru răspuns.

L. Olariu, Budapesta,
Budapest, Lajos utca No. 141. III/19.

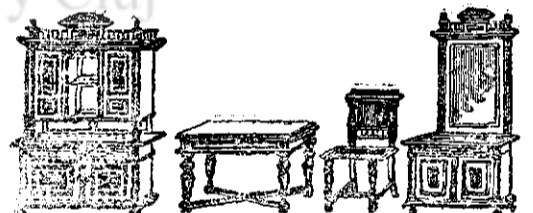
Dr. Béla Szabó, avocat în Oravița
caută

un candidat de avocat
cu praxă.

Ofertele sunt a se adresa lui direct.

**MAGAZIN DE MOBILE
KACKER JOZSEF**

timplar artistic pentru edificii și mobile, în
LUGOȘ, Str. Făgetului Nr. 91.

Primesc ori-ce lucrări pentru aranjamente de magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă livrare promptă și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Credit pe ipotecă, pe cambla
și pentru officianți
mijlocește

Herzog Sándor

A R A D,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

Anunțuri

primește administrația »Tribunei«, pe lângă : prețurile cele mai moderate.

Ingrigirea frumuseții.

Chimia aranjată pentru ingrijirea frumuseții face accesibile preparatele sale și prin săpunuri. Cu dreptul numelui său săpunul pentru înmuierea pielii »Gladys« se poate mândri că e cel dintâi pe acest teren. Cel cari țin să și păstreze vioiciunea feței și în locul pielii sbircite se aihă pielea tină și roză, să folosească săpunul de spumă »Gladys« în locul mulțimei de săpunuri cari folosindu-le fac și cea mai strălucitoare piele să se adune și să se oilească. Prețul 1 coroană 50 filerți.

Cu seria preparatelor »Gladys« trebuia să tindă și la scoaterea din circulație a pudrelor franceze de pe terenul patriei. Aceasta a reușit, căci prin pudra »Gladys« s'a aflat un mijloc de frumusețe nestrucios și vrednic de încredere care nu numai că a prescurtat cinstea și renumele pudrelor franceze, dar și în străinătate îl face concurență mare.

Prin alcoolizarea fină și lipsa de plumb a pudrei »Gladys«, aceasta a cucerit mult, atât în țară cât și în străinătate. Calitatea de a se lipi și faptul, că nu se vede decât foarte discret, eschide orice concurență. Strălucirea și albul ei e ca luciul marmorei de Carrara. Se găsește în trei culori: albă, roză și galbenă.

Prețul unei cutii: 2 și 3 coroane.

Deoarece preparatele »Gladys« au multe contrafaceri, preparatorul își rezervă singur lui dreptul de desfacere.

Se allă la farmacia »Impăratul Roman« alui

VIG BÉLA

Budapest, II., Fő-utca 54 szám.

Albert Dobó,

giuvargiu, Kolozsvár, Mátyás király-tér 15.

(Telefon 842). Fost prăvălia Husznik. (Telefon 842).

Prefăcând și asortând de nou magazinul de clasornice și giuvaricale
al lui ► Husznik János ◀ îl continui eu.

Mare deposit de clasornice și giuvaere și articole de argint veritabil și de China. Mare atelier de reparaturi. Ochelari se pregătesc

după comandă medicală.

„Zlagneana” institut de credit și economii societate pe acții în Zlagna—Zalatna. :: :: ::

Nr. 343—1910 E.

P. T. Domnule!

În legătură cu noua emisiune de acții, care s'a făcut la institutul subsemnat, direcțiunea a decis ca să convertească și acțiunile vechi, anume cari poartă numărul de 1—1000 și derivă din emisiunea veche, de oarece acestea blanchete de acțiuni sunt gata, venim prin aceasta a ne adresa st. domni acționari și în general cătră acei st. domni sau on. corporațiuni, cari au în posesiune aceste acțiuni, ca în termen scurt posibil să-și trimită toți blanchetele de acții vechi cu cuponi cu tot la adresa: »Zlagneana« institut de credit și economii, societate pe acții Zalatna, (comitatul Alsófeher), în schimbul cărora, vor primi alte acții noi, cari sunt deopotrivă cu cele din a II-a emisiune. Acei domni acționari, cari eventual nu sunt în posesiunea acțiilor lor vechi, îi rugăm să ne comunice adresa unde le au deposite, ca astfel să ne adresăm direct cătră depositari spre a esopera convertirea. Asemenea institutele de bani, cari au acțiuni de-ale noastre, ca gaj, amanet sau depozit, sunt rugate a trimite blanchetele cu cuponi cu tot la adresa susnumită și în schimb subsemnata firmă le va restitui blanchetele cu cuponi de acții convertite. Acțiunile trimise prin poștă sau prezentate personal, vor rămânea 2—3 săptămâni la institut până se va termina lucrarea scripturistică împreună cu ele. — Amintim mai departe pentru acei domni acționari, cari sunt interesați și în II-a emisiune, ca pentru bunul mers al convertirii acțiilor vechi, acțiunile din a II-a emisiune, li-se va estrada numai după terminarea convertirii acțiunilor din I-a emisiune.

Din ședința direcțiunei ținută în 10 Septembrie st. n. 1910.

»Zlagneana«

institut de credit și economii societate pe acții.

**Oltoiori
de
struguri**

expediază,
garantând de sol
viță americană

netedă și cu rădăcini, precum și în diferite soiuri
recunoscute de trainice asortiment bogat;

Kaküllömenti első szőlőltvány-telep

proprietar: **Caspari Frigyes,**
Medgyes 16. sz. (Nagyküküllő megye).

== Potții și cereți prețuri curente ilustrate! ==

Din prețul curent se pot cere scrisori de recunoștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce doresc să comande pot cere mai întâi informațiuni dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris, despre încrederea ce o pot avea în firma de sus.

Imprumuturi cu amortizație
și împrumuturi pentru funcționar,
vînderea și cumpărarea de moșii și parcelarea lor o mijlocește mai avantajos: ==

Biroul de intermedare:

■ **Vig Lajos** ■

Arad, Piața Arpád Nr. 5.

— Telefon Nr. 671. —

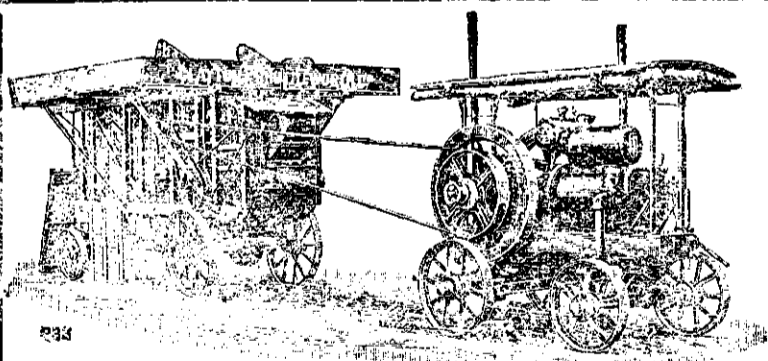
**Gulere
și
Manșete.**

Numai calitate bună.
Marca lanț.

SUC. EMMER FERENCZ

Welsmayr Ferencz

Timișoara, centru, strada Hunyadi

Mare depozit.

Inspekția inginerului gratuită.

Agentura fabricii de mașini agricole:

Clayton & Suttleworth Ltd.

Motoare cu olei brut.
Tulumbă cu motor cu gaz.
Motoare cu benzină.

Localizatoarele automate de foc „Optimus”.
Oleiuri de uns.

Antepresa agricolă comercială ardeleană
nr. Oskar Osztián & comp.
Cluj (Kolozsvár), Piața Matia Nr. 5.
Telegramadr.: Coloniale Kolozsvár.

Telefon interurban No. 60.

Articole de
specialitate.

Cereți prospecturi.

Am onoarea a atrage atențiunea on. public asupra noului meu atelier cu instalații electrice, pentru tâmplăria **Edificiilor și mobile** în care primesc orice lucrări din ramul acesta. Scopul de căpetenie mi e să furnizez cele mai bune lucrări, pe lângă prețuri ieftine și serviciu culant.

Depozit permanent de mobile gata.

Cu stimă:

SZÉLES SÁNDOR, tâmplar artistic.

Oradea-Mare, Hármas-utca 5—7. Telefon intra și extra urban 992.

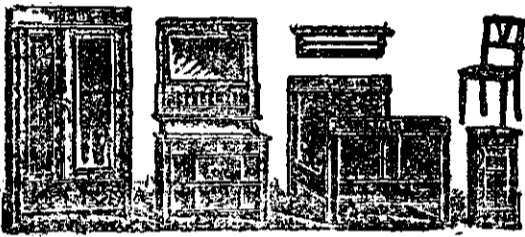
IOAN BALINT

comerçant în palatul orășănesc.
Timișoara-Fabric

Recomandă onor public marele său depozit bogat asortat în **pălării de pîslă, căciuli de stofă, postav, persian și de miel, mărfuri de modă** pentru domni în toată calitatea, ș. a.
Mare atelier de blănărie.
Prețuri fixe. Articole bune.
■ Serviciu prompt și solid. ■

Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL
tâmplar de edificii și mobile
NAGYENYED, Rozsa-utca.
(Vis-à-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificatii. Are în depozit aranjamente complete pentru odăi, lucrate în atelierul propriu în cel mai modern stil, dela cele mai ieftine până la cele mai bune, după planuri proprii sau la comandă. — Pentru lucrările mele primesc garanția cea mai extremă. **Mare asortiment de mobile de alamă și fier, deasemenea și fotolii.**

CANARINI

Cele mai frumoase cântărețe moderne ce cântă ziua și la lumină. Cântăreață tinăra 4, 5 fl. de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele canarine Seifert și verzi dela 10 fl. în sus.

Onătoare 1, 2, 3 și 4 fl., după soiul. Catalog de prețuri despre papagal, pasări transmarine măi-muțe și câini de soiul se capătă înainte trimițând 20 fl. Pentru ajungerea comenzilor la loc în viață se garantează. — Comenzile se pot face la

DIÓSZEGHY és Társa,
Oradea-mare-Nagyvárad.
Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

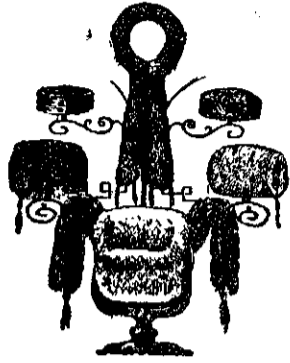
GUMPĂR în ori-ce cantitate flori de friguri, soc, frunze de mășalarniță, bolondaică, clumăfae, rădăcini și frunze de mătrăgună, fie verzi, ori uscate precum și gândaci de frapțan.
Farmacia lui SZOKOLY SANDOR, Arad (vis-à-vis de biserica sârbească). —

Magazinul de blănărie și cojocărie

Ilie Șteflea

Sibiu—Nagyszeben, Grosser Ring No. 18.

Își recomandă în atenția on. public din localitate și provincie **bogatul asortiment de blănărie** cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie, — manșoane, boăle căciuli pentru domni și doamne ultima modă și lucrate cu gust. Prețuri ieftine. —

Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios. Numai marfă bună și execuție de I-u rang.

De inspectori școlari de stat recoman-
dat și în mai mult ca

100,000 de exemplare
întrebuințat este

Koós-Goldis Abecedar maghiar

prețul 40 fl. A șasea edițiune, în
anul 1908 apărută și aprobată.

Cu această și cu „A doua carte“
(a 3-a edit. 1910) prețul 40 fl. ș'a
dat prețulindenea ușor și cu mult
progres instrucțiune în limba
maghiară.

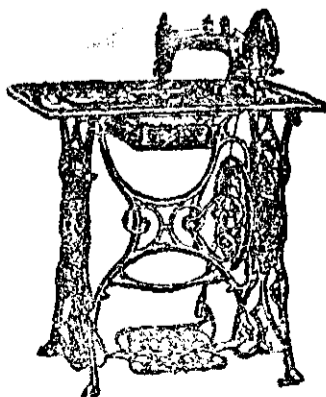
Exemplare pentru învățători și cata-
loage despre cărți române pentru școlile
poporale și medii din edițiunea lui Zeidner
stau gratis la dispozițiune.

H. ZEIDNER, BRASSÓ

STAMM EDE succesor

RESCH FERENCZ,

atelier de mașini de cusut și biciclete
în TEMESVAR, strada Merczi 4.

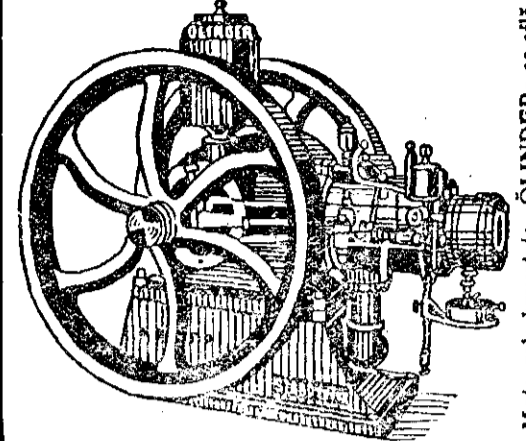

Are magazin de mașini de cusut **PAFF** de toată mări-mea și cu prețurile moderate. Mare asortiment de Goarne. Prețurile se pot solvi și în rate.

Cele mai noi Patefoane, fără schimbarea acului, pe lângă prețuri convenabile.
Telefon nr. 459.
Preț-curent la dorință trimite gratuit.

SZABÓ és TÁRSA, BUDAPEST, V,
acum Strada Báltthory 22, mai înainte Gyár-utca.
Preț-curent trimite gratuit. — Motor brevetat ori-ginal șvedian „**ÖLINDER**“ cu olei brut.

Motoarele brevetele „**ÖLINDER**“ se află numai la noi. Garanția cea mai extremă.

Correspondențele să se adreseze supț Strada Báltthory No. 22 și nu Gyár-utca. — Prețuri moderate.

Dóza János mǎestru - cojocar în

Nagyvárad, Zöldfa-passage Nr. 9.

Se recomandă ca mǎestru perfect în ru prepararea tuturor articilor aparținătoare acestei branșe precum :

gulere prepara-tive, gulere boa, manșoane (muff) în executare modernă și după cel mai elegant gust. Blane și tocuri de picioare, etc
Reparaturile se execută prompt.

KLINGE ANTAL

pictor bisericesc și de icoane sfinte.

Nagyvárad, Szent János-u. 11.

Pregătește gratis tot felul de pla-nuri pentru iconostase și plafoane bisericești.

Atrag atenția onoratului public a-supra atelierului meu de spǎ-lătorie și culorare chimică existent de peste

50 de ani

cea mai veche în ramul acesta. Serviciu ireproșabil. — Prețuri conv.

FEICHTINGER J.
Kolozsvár
Str. Paris 5. Telefon

„LANER“ cremă neunsuroasă.

Cel mai nou product igienic pentru curățirea părului și înfrumusețarea lui. Înlătură petele galbene, bucele pricinuite de înfierbânteli, sgrăbunțe și alte necurătenii de piele. Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes. **1 teglă 1 coroană.**

„Laner“ pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la baluri, saloane și de zilnic folos, care acopere încreșturile și e cu totul nestricăcioasă. In culorile: roza, albă și cremă 1 cutie 1 coroană.

„Laner“ săpun 1 bucată 60 fileri.

„Laner“ pastă pentru dinți 1 doză, 1 cor.

„Laner“ apă pentru gură Bună pentru dinții scorburoși și gingiile burețoși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă cor. 1.60; jumătate sticlă, 80 fileri.

„Laner“ esență pentru păr Excelentă pentru înlăturarea măreței și contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri

„Laner“ pomadă pentru creșterea părului. 1 teglă 4 coroane.

„Laner“ vâpseală pentru păr pentru a colora în negru, brunet or în blond părul sur și cărunț. Nereșita colorii e exchisă. La comanda să se noteze că părul încărunit în ce culoare să se vâpscască (negru brunet). Un carton 4 coroane

„Laner“ apă care face părul blond Pentru a văpsi în timp scurt, în băl, auriu, părul blond, roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

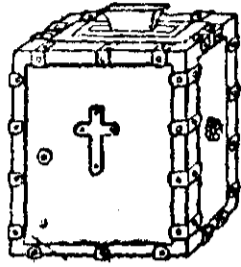
Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

Pentru înconjurarea cortrafacerilor numai „Preparatele lui Rudolf laner“ ieșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la

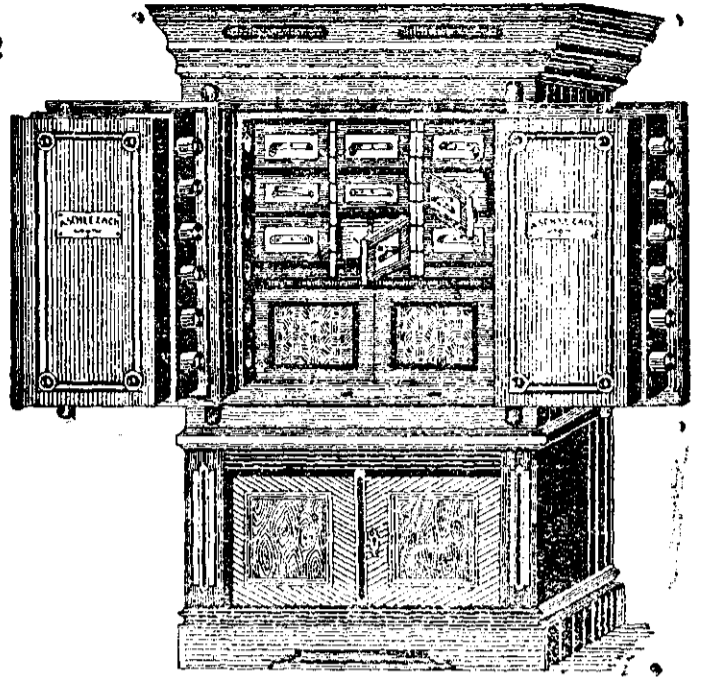
Farmacia „Maria ajutătoare“ a lui Rudolf laner, Temesvár, Gyárvaros Fő-ut 70.

A. SCHLEZACK fabrică de casse pentru bani și tresoare în Sibiu-Nagyszeben, Lederer-g. 2.

Fabrică casse cu sertare din scylolith și asbest incombustibile, recunoscute de cele mai bune. Sertare și casse panțerate sigur din antogen și thermit, camere panțerate, casse pentru acte, casete, prese pentru copiat, lacăte de siguranță, etc.

Referindu-vă la ziarul nostru vi-se trimite prețuri curente gratuit și porto fr. Fabricare din materialul cel mai bun.

OH! DOAMNE!

Mă 'nădușe afurisita de tusa.

In contra tusei, răgușelei și flegmei s'a dovedit de cel mai bun mijloc

Pastilele-Egger

cari nu strică apetitul și au un gust excelent. — Prețul unei cutii 1.20 cor. — O cutie de probă 50 fileri.

Depozit principal la:

farmacia „**NADOR**“ gyogytár Budapest, VI., Váci-körut 17.

SĂ TRĂIASCĂ!

„Pastilele lui Egger“ m'au vindecat îngrabă!

Se poate căpăta în Arad la farmaciile: Berger Cyula, Földes Kelemen, Hauer Lajos, Hajós Árpád, Krebsz Géza, Kárpáti János, Ring Lajos, Rozsnyay Mátyás, Vojték Kálmán și la drogeriile: Nestor Hanzu și Vojték és Weisz. — In Gyorok la farm.: Masznik Dániel. — M.-Pécska: Adler Gy. Lajos. — Ó.-Pécska: Ioan Rocsin. — Símánd: Csiky Lukács. — Sikszon: Füredi Ede örök.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete!

E trist, — dar in realitate adevărat că in vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupești sunt atrofiate și cari in urma ușurinței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestel stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite in tot ce privește viața sexuală — trebuie să fie cineva căruia oamenii să-și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere necazurile or secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unul astfel de modlo specialist, conștiincios, care știe să dea asupra vicțiilor sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va înceată existența boalelor secrete.

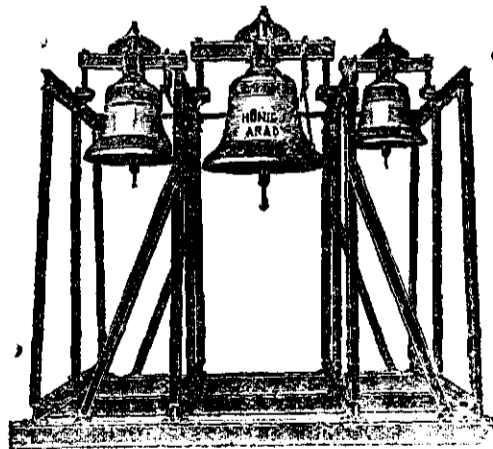
De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit in toată țara al Dr-ului PALOCZ, medlo de spital, specialist, (Budapesta VII, Rákóczy-ut 10), unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vicțiilor sexuale, unde sângele și sucurile trupești ale bolnavului se curată, nervii i-se întăresc, tot organismul iuse eliberează de materiile de boală, chinurile sufletesti i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. PALOCZ vîndcă deja de ani de zile repede și radical cu metodu sãu propriu de vindocare, chiar și cazurile ceie mai negleșe, ranele siflice, boalele de țeve, bîșică, nervi și șira spinării, inceputurile de confusie a minții, urmările onaniei și ale sifilisului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămăturile, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și eșiro separată. In cocace privește cura, depărtarea nu este plodecă, căci dacă cineva, din orice cauză, n'ar putea veni in persoană, atunci i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scris-are (in epistolă e de ajuns a se înlătura numai marea de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimite fie-cărnia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Dumineca până la 12 ore a. m.) Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist, Budapest, VII., Rákóczy-ut 10.

Frideric Hönig

Arad, strada Rakoczi Nr. 11-28.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor

Fondat la 1840.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că lață cu ori-ce alte clopote la turnarea unui și aceluiași tare și cu șunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror întrebuintare clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clătine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învârti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimcarea lor cu clopote nouă pe lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimite gratis.

Dipl. de onoare Lovrin 1902.

Medalia de aur Timișoara 1891.

SZUBOTHA SANDOR

pregătitor de odăjdii și ajutori bisericești.

Intemeiat la 1883

Telefon pentru comit. și oraș 498.

Liferantul excel. Sale episcop Dessewffy din Cenad.

TIMIȘOARA-CETATE

In colțul străzii Lovinca și Jenő főherceg, vis-à-vis de hotelul «Hungaria».

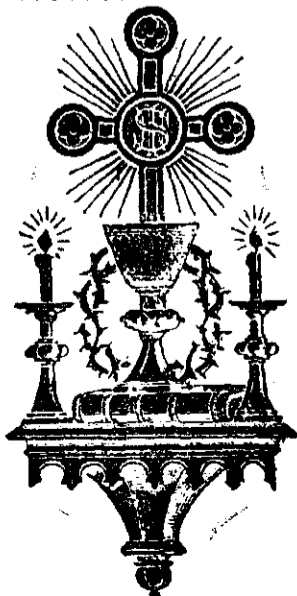
Recomandă magazinul său bogat in atențiunea binevoitoare atât a preșimel cât și a acelor, cari voesc să cumpere pentru biserică capele, sau societăți de înmormântare

odăjdii, steaguri, crucei, statue sau altfel de ajusturi bisericești

tot astfel marelle său asortiment pentru materiale — necesare la formarea ajustărilor bisericești. —

Pentru liferările mele iau răspunderea.

— Servesc bucuros cu catalog ilustrat. —

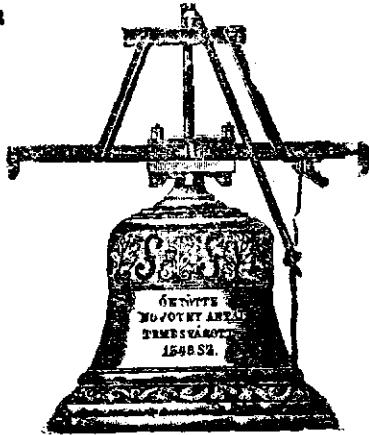

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

Turnătorie de clopote. Fabrica de scaune de fer pentru clopote, alai

ANTONIU NOVOTNY - FABRIC. -

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. Sânt recomandă- **CLOPOTELE GĂURITE** ventate și premiate în mai multe rânduri, eari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibraire mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg. este egal în ton cu un clopot de 461 kg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. Prețuri-courante ilustrate gratis.

Telefon 184.

Premiat de mai multe-ori.

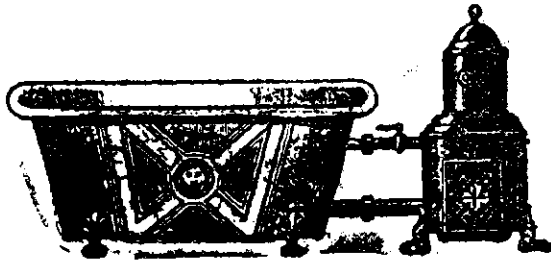
Telefon 184.

CARL PIFFL

Prima fabrică de obiecte de metal

Timișoara-Elisabetin. — Temesvár-Erzsébetváros. — Hunyadi-u. nr. 14.

Recomandă obiectele sale foarte frumoase și solide de tinichigierie și anume: vane de scaldat, de șezut și pentru copii, — scaune pentru scaldat încălzitoare și vane

de scaldat după cel mai bun sistem (sistem propriu). Lăzi pentru lemne și pentru carbuni și alte obiecte de metal: precum ciubere, ucioare și căni. Catalog de prețuri la dorință gratuit.

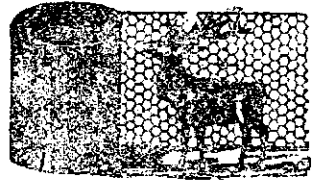
Apoi litere de tinichea și de cositor, inscripții de metal, tablă cu numărul casei și cu numele străzii, mărci și firme de ține. Conducător pentru apă, aranjări pentru baie și closete engleze cu neîntrecutul aparat „Temes“.

Acoperi de case și turnuri, globuri și cruci. — Ucenicii se primesc cu condiții foarte bune.

Fabricație din țară prima calitate!

Stoboare de sârmă tari și trainice!

In atenția arhitecților, agronomilor, proprietarilor de vii, p. vile grădini, terenuri de vi- nătoare etc.

PÉCSI HENRIK

fabrică pentru împletituri de sârmă

BUDAPESTA, VI., Aréna-ut 126 sz.

Telefon 120-89. — — — Telefon 120-89.

Trimit și instalez împletituri de sârmă pentru mașini, împletituri de oscilat, stoboare pentru case și vile, împreună cu uși și porți puternice.

!! Cele mai frumoase rețele !!

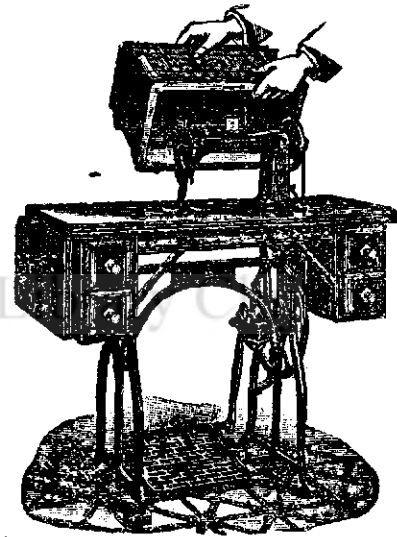
Prețuri ieftine!

Prețuri ieftine!

Mai furnizez: ciururi pentru cernut prund, coșnițe pentru nisip, burlane pentru schintel, coșnițe pentru nutreț, botnițe pentru boi și storiuri pentru ferestri de orice mărime.

:: Liste și prospecte de prețuri se trimit gratis. ::

Cea mai veche prăvălie de mașini de cusut și biciclete din Ungaria-de-sud.

Distins în Timișoara la anul 1891 cu marea medalie de argint.

Fondat la 1880.

Reinhold ZOLLER

măiestru mechanic

FENÉRTÉMPLOM

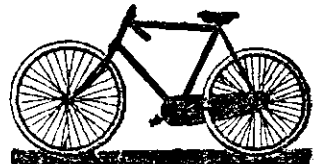
Schillergasse 8. lângă „Burg“.

Iși recomandă en. public din

loc și provincie marele său atelier mehanic unde se repară tot felul de mașini de cusut și biciclete. Ține în depozit tot-felul de gramofone și plăci.

Ține în depozit cele mai bune biciclete noi, mașini decusut și obiecte de casă și industrie, așa d. e. părți singurătice de mașini și biciclete.

Prețuri moderate Serviciu prompt.

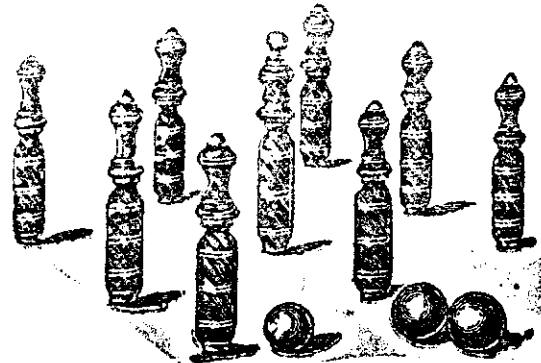

Trebitscher Sándor

strungar

PANCSOVA, Gizella-utca

vis-à-vis de hotelul KONTILOVITS.

Primește spre efectuare și reparare toate lucrurile ce aparțin acestei branșe, și recomandă neguțătorilor dopuri pentru buți, în orice mărime, pregătite din material excelent.

Ține în depozit în abundență mare totfelul de articlii pentru fumători, gherghefuri pentru lucrul de mână etc. etc.

Serviciu prompt.

Obiecte admirabile.

— Prețuri ieftine. —

Motoare șvedeze

pentru olei brut!

(Breretul lui Hirsch Frank, Stockholm)

în poziție orizontală și verticală.

Mașini motorice ieftine și sigure, se pot instala oriunde.

Motoare sistem Diesel.

Motoare cu gaz.

Motoare

cu benzină,

în cea mai bună execuție!

Execuție promptă.

Surányi Victor

inginer tehnic diplomat,

fabricant de mașini agricole

Bpest, VI., Teréz-körut 21.

Cereți catalog.

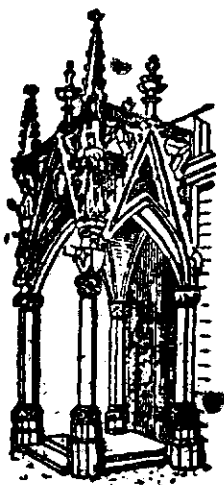

SZATMÁRI KŐIPARGYÁR

— HARKÁNYI EDE —

sculptor și pietrar în

— SZATMÁR-NÉMETHI. —

Lucrări: Sculptură și monumente, altare amvonice, grilaje, bazine, statue, ruși, cruci, pietre pentru mormânt, etc. etc.

Clasa arhitectonică: Canouri, mausolee, poduri, — — scări balustrade, pavagii ș. a. — —

Clasa de morărit. Pietre de moară franceze, rîjniși — — pentru sămăntă și sare, tocile etc. — —

Numai lucrări de gust și execuție specială, pe lângă — — prețurile cele mai convenabile. — —

Se fac gratuit deseneuri, rezervându-se dreptul de — — proprietate. — — Vă rog să fiți atenți la firmă. — —

Să nu se ia nime

după reclamele șgomotoase și înainte de ce și-ar cumpăra ghetele de trebuință să cerceteze

magazinul de **incălțăminte** pentru bărbați femei și copii

Asociației pantofarilor din Arad (Czipészek term. szövetkezete) Szabadság-tér No. 14, unde să găsească ghetă lucrate de măiestri și calfele din localitate pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Cea mai ieftină sursă pentru cumpărat

săpunuri

pentru gospodărie, săpunuri de toaletă, parfumuri, și orice articole pentru spălat.

Luminări

de stearină și ceară pentru biserici; e fabrica de săpun a lui

Lorencz Károly,
Arad, Str. Forray p. Nádasy.

Telefon Nr. 991.

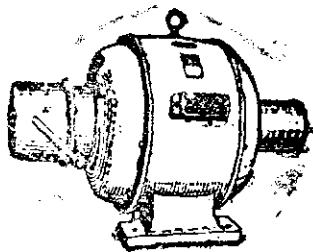
Telefon Nr. 991.

Cea mai ieftină sursă pentru cumpărarea de motoare electro-dinamice e fabrica electrotehnică

HINTERSEER és BARTH

Timișoara-Józsefváros, Rozsa utca Nr. 47.

Avantagiile fabricațiilor noastre. Efect mare, buciom — cu giulele, neînsemnată consumație de curent.

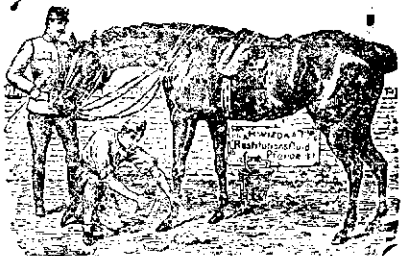
Primim repararea specială a motoarelor electrice și mașinilor dinamice de orice fabricație. Micilor industriași oferim garnituri întregi de mașini pe lângă avantajoase condiții de plată. Prospect și prețuri curente, referindu-vă la ziarul acesta se trimit gratis și franco.

Abonați și răspândiți TRIBUNA

Expoziția generală din Paris 1900 „Grand Prix“

Restitutions-Fluid de Kwizda:

este apă de spălat caii, brevetată c.-reg. O sticlă costă 2 cor. și 80 fill. - De 40 de ani se folosește în stautele de curte și alergări, în grajdurile mai mari ale singuraticilor ca întăritor excelent, la înțepenirea mușchilor, etc. - La dresări are rezultat minunat, căci dă cailor putere, să biruie mai multă muncă. - Numai având breveta e veritabil Restitutions-Fluidul de Kwizda. Vignetele breveta și învalișul sunt scutite prin lege. - Se capătă în toate farmaciile și drogeriile. Catalog ilustrat gratis și fr. Depozit princ.:

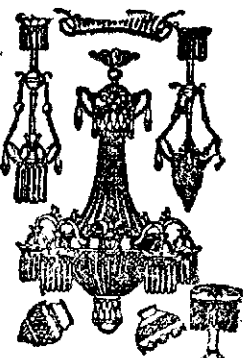

Franz Joh. Kwizda, farmacist, liferantul curții ces. reg. austro-ungare, reg. române și reg. bulgare. Korneuburg bei Wien. - l.

Hunvald Gyula

magazin de porțelanerie, articole de argint de china și lampe.

Kolozsvár, Kossuth Eajos-u. Nr. 3 (casa proprie).

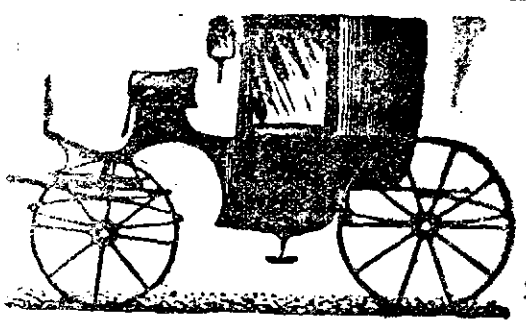
Recomandă în atenția on. public din localitate și provincie — **magazinul său nou asortat cu articole de sticlărie, porțelan, argint de china și lampe unde se găsește obiecte de bucatărie și sufragerie dela cele mai simple până la cele mai luxoase, din argint de china, apoi lampe de tavan pentru saloane și sufragerii pe lângă prețuri moderate. Lucrări de edificație se efectuează cu acuratețe. Serviciu culant și foarte punctual.**

MAJOROS JÓZSEF

fabricant de trăsuri

Lugoș, Str. Andrei Nr. 5.

Magazin permanent de trăsuri noi și — prefăcute. —

Reparaturi și orice lucrări din ramul acesta se efectuează repede și prompt. Lucru bun, serviciu solid și conștiințios

Fondat în anul 1882.

Telefon No. 688.

BRUCKNER LIPOT

tapețier, decorator și fabrică de mobile în

ARAD,

Andrássy-tér, tér palatul Neumann.

(Lângă cofetăria Matzky).

Recomandă mobilele sale propriu pregătite, solide și de o execuție elegantă. *

Pentru camere de dormit dela 190 florini.

NEUSCHLOSZ BUTOR Sufragerie (prinzitor), dela 140 florini.

Garnituri de salon, dela 95 florini.

Prețuri de cumpărare :: convenabile. ::

Se vind exclusiv MOBILE din lemn tare și vestit

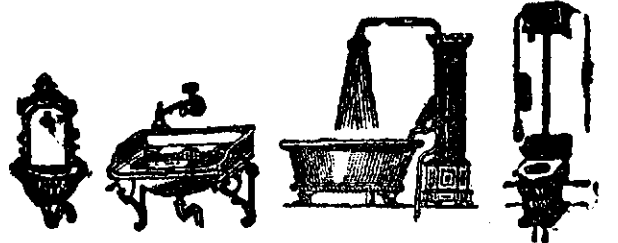
NEUSCHLOSZ.

Furnisorul asociației căilor ferate ungare.

Atelier de I-u rang.

Apa-ducte.

Cei ce doresc apă ducte ieftine să se adreseze la antepriza lui **Pichler Ignátz, Cluj, Szép-u. I.** cunoscut atât în Budapesta cum și întreaga țară. Telefon Nr. 779. — Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de apă ducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, casărmi și școli. — Specialist în sondaj. — Primește pe lângă condiții avantajoase ținerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratuit.

IGNA DEMIAN

coloratură de băine,
curăţitorie chimică,
şi maşină cu aburi de
spălat rufe albe în
UJ-SZENT-ANNA.

Colorez (văpsesc) şi curăţ chemic: totfelul de vestminte bărbăteşti, femeieşti şi copilăreşti, pardesii şi paltoane, în întregime fără nici o desfacere, stofe pentru mobile, perdele, dantele, broderii, mănuşi, borangi-curii etc. În rufăria mea, adjustată bogat, se spală curat ca zăpada, fără materii mistuitoare, în deosebi gulere şi manşete, cămăşi bărbăteşti, etc., cari prin maşinele mele de călcat ajung la un luciu încât nu se pot deosebi de cele mai noi. — Comandele cu posta se expediază punctual şi cu acurateţă.

Filiala în Arad, la
Iosif Ştefan, pe piaţa Tököly.
(în casa bisericii române).

Prima atelier ardelenă aranjată cu putere electrică pentru scobirea pietrelor şi fabrică de pietrii monumentale.

GERSTENBREIN TAMÁS és TARSA sculptor şi măiestru pietrar.
Atelierul central al magazinei: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din: marmoră, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József-út 25.

Biroul Central:

Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

STEFAN SLADECK IUN.
FABRICĂ DE MOBILE
VÎRSET
strada
Kudritzker No. 44-46.

: Cea mai renumită :
mare fabrică
de mobile
din sudul Ungariei
(Versecz).

Pregăteşte mobilele cele mai moderne şi luxoase cu preţuri foarte moderate.

Mare depozit de pianee excelente, covoare, perdele, ţesături foarte fine — şi maşini de cusut.

Telefon 594.

Telefon 594.

Institut de împrumutat pânze de dril şi saci.

BRAUN MIKSA

negustor de fulor în şi urzică.

ARAD, Piaţa Boros Béni Nr. 1.

Depozit pentru desfacere:

Saci	Fulor	Sfori de tutan
Pânze	Sfori pentru vie	Pinză de impac.
Valtrapuri	Sfori p. saci	Reţele de paturi
Aşternuturi	Spagat p. pachete	Saci p stors strug.
Fringhii	Sfori de legat	Fringhii p. snopi.

Cumpăr şi vând saci de făină şi ţăriţe, folosiţi.

Magazie de articlii pentru biserici şi preoţi.

GEORGE JANCOVICI

ARAD,

Forray-utca Nru 2.

Postavuri de reverenzi, brîuri preoţeşti, roşii, vânate şi :: negre. ::

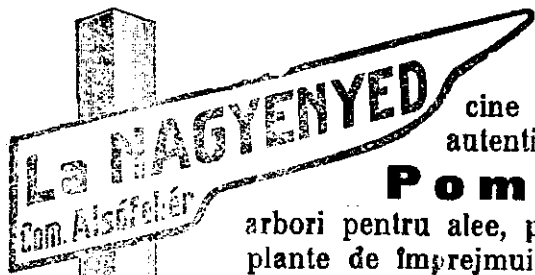
Aduc la cunoştinţa onoratului public că au sosit

noutăţile de toamnă

în stofe, mătasuri, delainuri, zeyruri, cretoane, batisturi şi multe alte articole cari nu se pot toate însira.

Cea mai bogată magazie în articlii pentru sfintele biserici : şi preoţi :

Ciorapi împleţiţi în temniţă.

să se adreseze,

cine dorește a-și procura varietăți autentice de:

Pomi roditori

arbori pentru alee, plante de ornament, conifere, plante de împrejmuire, fructe cu boabe, puieti, etc

Vițe altoite

(calitate superioară)

viță europeană și americană cu și fără rădăcini

(Catalog instructiv la cerere gratuit).

NAGY JÓZSEF, sculptor.

Fabrică cu instalații electrice pentru orice mobile de marmor, granit, sienit și marmor de labrador. — Brașov—Brassó.

Primește orice lucrări de sculptură, precum și pietre sepulcrale, monumente, mauzolee din orice fel de piatră. Prețuri moderate.

Telefon 670—579.

Telefon 670—579.

Inainte de ce ți-ai fi cumpărat

lemnele de ^{trebuință} **pentru foc**

cereți deslușiri asupra prețului,

căci eu nu numai că

vînd cele mai ieftine

lemne de foc

prima calitate

ci pentru un florin de stîngen le și tai cu fe-restrăul propriei circular.

Așteptînd binevoitorul sprijin, sunt

Cu deosebită stimă:

PETRU NOVAC,

negustor de lemne în

Arad, Óvár-tér 10 (lângă pod) și Teleky-u 4.

Lemne de foc mărunțate expedez acasa.

MOBILE BUNE

cu prețuri favorabile

se găsesc în fabrica de mobile a lui

Reisz Miksa

Békéscsaba.

în

Nagyvárad

Sas-utca Nr. 7.